

FABRYKA FARB I LAKIERÓW ŚNIEŻKA SA

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2017
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW SPRAWOZDAWCZOŚCI
FINANSOWEJ W WERSJI ZATWIERDZONEJ PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM Z BADANIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

Warszawa, 24 kwietnia 2018 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
sprawozdanie z przepływów pieniężnych	8
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	9
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	10
1. Informacje ogólne	10
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego	10
3. Skład Zarządu Spółki	10
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	10
5. Inwestycje Spółki	10
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	11
6.1. Profesjonalny osąd	11
6.2. Niepewność szacunków i założeń	11
7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	12
7.1. Oświadczenie o zgodności	12
7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego	12
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	12
9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	13
10. Istotne zasady rachunkowości	19
10.1. Wycena do wartości godziwej	19
10.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	20
10.3. Rzeczowe aktywa trwale.....	21
10.4. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.....	22
10.5. Nieruchomości inwestycyjne	22
10.6. Aktywa niematerialne	22
10.7. Leasing	23
10.8. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	24
10.9. Koszty finansowania zewnętrznego	25
10.10. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach .	25
10.11. Aktywa finansowe.....	25
10.12. Utrata wartości aktywów finansowych	27
10.13. Zabezpieczenia.....	27
10.14. Zapasy	29
10.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	30
10.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	30
10.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	30
10.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	30
10.19. Rezerwy	31
10.20. Świadczenia pracownicze	31
10.21. Przychody	32
10.22. Podatki	32
10.23. Zysk netto na akcję	33
11. Segmenty operacyjne	34
12. Przychody i koszty	35
12.1. Pozostałe przychody operacyjne	35
12.2. Pozostałe koszty operacyjne	36

12.3.	Przychody finansowe	36
12.4.	Koszty finansowe	36
12.5.	Koszty według rodzajów	37
12.6.	Koszty amortyzacji, odpisów aktualizujących, różnic kursowych oraz zapasów ujęte w zysku lub stracie	37
12.7.	Koszty świadczeń pracowniczych	38
13.	Składniki innych całkowitych dochodów	38
14.	Podatek dochodowy	38
14.1.	Obciążenie podatkowe	38
14.2.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	39
14.3.	Odroczony podatek dochodowy	40
15.	Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	40
16.	Zysk przypadający na jedną akcję	41
17.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	41
18.	Rzeczowe aktywa trwałe	42
19.	Leasing	43
19.1.	Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	43
19.2.	Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	44
20.	Nieruchomości inwestycyjne	44
21.	Aktywa niematerialne	45
22.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	46
23.	Pozostałe aktywa	47
23.1.	Pozostałe aktywa finansowe	47
23.2.	Pozostałe aktywa niefinansowe	47
24.	Świadczenia pracownicze	47
24.1.	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	47
25.	Zapasy	49
26.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	50
27.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	51
28.	Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	51
29.	Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe	51
29.1.	Kapitał podstawowy	51
29.2.	Kapitał z aktualizacji wyceny	53
29.3.	Kapitał zapasowy	54
29.4.	Niepodzielony zysk / (strata) i ograniczenia w wypłacie dywidendy	54
30.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	54
31.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	58
31.1.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)	58
31.2.	Rozliczenia międzyokresowe	58
32.	Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej/ bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych	58
33.	Zobowiązania inwestycyjne	59
34.	Zobowiązania warunkowe	59
34.1.	Sprawy sądowe	60
34.2.	Rozliczenia podatkowe	60
35.	Informacje o podmiotach powiązanych	60

35.1.	Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi.....	61
35.2.	Pożyczka udzielona członkowi Zarządu	61
35.3.	Inne transakcje z udziałem członków Zarządu.....	61
35.4.	Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki	61
36.	Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	62
37.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	62
37.1.	Ryzyko stopy procentowej.....	62
37.2.	Ryzyko walutowe.....	63
37.3.	Ryzyko cen towarów.....	63
37.4.	Ryzyko kredytowe	63
37.5.	Ryzyko związane z płynnością	63
38.	Instrumenty finansowe	64
38.1.	Zabezpieczenia.....	65
39.	Zarządzanie kapitałem.....	66
40.	Struktura zatrudnienia	66
41.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	67

WYBRANE DANE FINANSOWE

	<i>w tys zł</i>		<i>w tys EURO</i>	
	<i>rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku</i>	<i>rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku</i>
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	513 040	518 152	120 866	118 416
II. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	54 166	42 356	12 761	9 680
III. Zysk (strata) brutto	51 071	41 556	12 032	9 497
IV. Zysk (strata) netto	41 535	33 311	9 785	7 613
V. Całkowity dochód za dany okres	39 878	33 454	9 395	7 645
VI. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	46 848	51 695	11 037	11 814
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(23 726)	(26 283)	(5 589)	(6 007)
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(11 294)	(24 918)	(2 661)	(5 695)
IX. Przepływy pieniężne netto, razem	11 828	494	2 787	112
X. Aktywa razem	356 899	319 355	85 569	72 187
XI. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	215 235	177 067	51 604	40 024
XII. Zobowiązania długoterminowe	82 512	67 512	19 783	15 260
XIII. Zobowiązania krótkoterminowe	132 723	109 555	31 821	24 764
XIV. Kapitał własny	141 664	142 288	33 965	32 163
XV. Kapitał zakładowy	12 618	12 618	3 025	2 852
XVI. Liczba akcji (w szt.)	12 617 778	12 617 778	12 617 778	12 617 778
XVII. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	3,29	2,64	0,78	0,60
XVIII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	3,29	2,64	0,78	0,60
XIX. Wartość księgową na jedną akcję (w zł / EUR)	11,23	11,28	2,69	2,55
XX. Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w zł / EUR)	11,23	11,28	2,69	2,55
XXI. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	3,20	3,15	0,75	0,72

Kursy EURO przyjęte do przeliczenia sprawozdań:

Poszczególne pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów przeliczono wg kursu średniego EURO w okresie, który wyniósł:

w ciągu 12 miesięcy 2017 roku – 4,2447

w ciągu 12 miesięcy 2016 roku – 4,3757

Poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono wg kursu EURO na koniec okresu:

na dzień 31 grudnia 2017 roku – 4,1709

na dzień 31 grudnia 2016 roku – 4,4240

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	Nota	rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży produktów	10	454 279	464 372
Przychody ze sprzedaży towarów	10	41 058	38 103
Przychody ze sprzedaży materiałów	10	17 703	15 677
Przychody ze sprzedaży	10	513 040	518 152
Koszt własny sprzedaży		311 984	319 738
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		201 056	198 414
Pozostałe przychody operacyjne	12.1	2 948	821
Koszty sprzedaży	12.5	108 938	119 868
Koszty ogólnego zarządu	12.5	38 465	34 773
Pozostałe koszty operacyjne	12.2	2 435	2 238
Zysk/(strata) na działalności operacyjnej		54 166	42 356
Przychody finansowe	12.3	2 602	2 587
Koszty finansowe	12.4	5 697	3 387
Zysk/(strata) brutto		51 071	41 556
Podatek dochodowy	14	9 536	8 245
Zysk/(strata) netto za okres		41 535	33 311
<i>Inne całkowite dochody (straty), które nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego:</i>	13	124	143
Zyski (Straty) aktuarialne z tytułu programów zdefiniowanych świadczeń		124	143
<i>Inne całkowite dochody (straty), które mogą być przeniesione do wyniku finansowego:</i>		(1 781)	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych po uwzględnieniu odroczonego podatku dochodowego		(1 781)	-
Inne całkowite dochody netto		(1 657)	143
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		39 878	33 454
Zysk/(strata) na jedną akcję:	16		
– podstawowy z zysku za okres sprawozdawczy		3,29	2,64
– podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy		3,29	2,64
– rozwodniony z zysku za okres sprawozdawczy		3,29	2,64
– rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej za okres sprawozdawczy		3,29	2,64

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

	Nota	31 grudnia 2017 roku	31 grudnia 2016 roku
AKTYWA			
Aktywa trwałe		185 865	176 443
Rzeczowe aktywa trwałe	18	153 031	144 620
Nieruchomości inwestycyjne	20	8 472	11 023
Aktywa niematerialne	21	1 848	1 169
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	22	358	358
Udziały, akcje i pozostałe aktywa długoterminowe	5, 23.1	18 888	18 888
Należności długoterminowe	26	3 268	385
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		-	-
Aktywa obrotowe		165 661	142 912
Zapasy	25	70 085	59 377
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	26	73 261	73 702
Pozostałe aktywa niefinansowe	23.2	1 586	932
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	27	20 729	8 901
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	28	5 373	-
SUMA AKTYWÓW		356 899	319 355
PASYWA			
Kapitał własny		141 664	142 288
Kapitał podstawowy	29.1	12 618	12 618
Kapitał z aktualizacji wyceny	29.2	(1 781)	-
Kapitał zapasowy	29.3	88 805	97 418
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	29.4	42 022	32 252
Zobowiązania długoterminowe		82 512	67 512
Oprocentowane kredyty i pożyczki	30	79 270	63 770
Rezerwy na świadczenia pracownicze	24.1	1 203	1 226
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14.3	2 039	2 516
Zobowiązania krótkoterminowe		132 723	109 555
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	31.1	53 969	49 562
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	30	72 045	55 877
Instrumenty pochodne	29.2, 38.1	2 198	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		3 213	3 026
Rozliczenia międzyokresowe	31.3	375	367
Rezerwy na świadczenia pracownicze	24.1	923	723
Zobowiązania razem		215 235	177 067
SUMA PASYWÓW		356 899	319 355

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>	<i>rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku</i>
Zysk przed opodatkowaniem	51 071	41 556
Korekty:	12 846	19 538
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych	14 796	16 824
(Zysk) strata na działalności inwestycyjnej	(2 210)	(359)
(Zysk)/strata związana z działalnością finansową i różnice kursowe	(991)	902
Odsetki i dywidendy netto	1 252	2 172
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym	63 916	61 095
Zmiana stanu zapasów	(10 708)	5 005
Zmiana stanu należności	(231)	(6 131)
Zmiana stanu zobowiązań	4 191	(1 041)
Zmiana stanu rezerw	301	292
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(646)	85
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej	56 824	59 304
Zapłacony podatek dochodowy	(9 976)	(7 608)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	46 848	51 695
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</i>		
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	3 757	472
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(29 976)	(28 360)
Wpływy dotyczące spłat pożyczek	-	450
Wpływy ze sprzedaży udziałów	250	-
Otrzymane odsetki	-	8
Otrzymane dywidendy	2 243	1 147
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej	(23 726)	(26 283)
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</i>		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	140 911	130 162
Spłaty kredytów i pożyczek	(107 559)	(110 736)
Odsetki	(4 269)	(3 434)
Dywidendy i świadczenia założycielskie wypłacone	(40 377)	(40 910)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(11 294)	(24 918)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych	11 828	494
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	8 901	8 407
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	20 729	8 901

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>Kapitał z aktualizacji wyceny - Instrumenty zabezpieczające</i>	<i>Zyski zatrzymane</i>	<i>Kapitał własny ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	12 618	97 418		32 252	142 288
Inne całkowite dochody netto za okres	-	-	(1 781)	124	(1 657)
Zysk/(strata) netto za okres	-	-	-	41 535	41 535
Przeniesienie na kapitał zapasowy z podziału zysku	-	-	-	-	-
Pokrycie strat z lat ubiegłych	-	(1 548)	-	1 548	-
Wyplata świadectw założycielskich	-	-	-	-	-
Pozostałe	-	-	-	(125)	(125)
Wyplata dywidendy	-	(7 065)	-	(33 312)	(40 377)
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	12 618	88 805	(1 781)	42 022	141 664
<hr/>					
Na dzień 1 stycznia 2016 roku	12 618	88 594		48 532	149 744
Inne całkowite dochody netto za okres	-	-	-	143	143
Zysk/(strata) netto za okres	-	-	-	33 311	33 311
Przeniesienie na kapitał zapasowy z podziału zysku	-	8 824	-	(8 824)	-
Wyplata świadectw założycielskich	-	-	-	(1 164)	(1 164)
Wyplata dywidendy	-	-	-	(39 746)	(39 746)
Na dzień 31 grudnia 2016 roku	12 618	97 418	-	32 252	142 288

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 10 do 67 stanowią jego integralną część.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Fabryki Farb i Lakierów Śnieżka SA obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA („Spółka” „jednostka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 16 stycznia 1998 roku. Siedziba Spółki mieści się w Warszawie, Aleja Jana Pawła II 23, 00-854 Warszawa.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000060537. Spółce nadano numer statystyczny REGON 690527477.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Przedmiotem przeważającej działalności Spółki jest produkcja farb, lakierów i podobnych powłok oraz mas uszczelniających.

Branża jednostki wg klasyfikacji GPW to branża chemiczna.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, które zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 24 kwietnia 2018 roku.

3. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień sporządzenia sprawozdania wchodził:

- ✓ Piotr Mikrut – Prezes Zarządu od dnia 31 marca 2004 roku do dnia dzisiejszego,
- ✓ Witold Waśko – Wiceprezes Zarządu od dnia 1 kwietnia 2005 roku do dnia dzisiejszego,
Członek Zarządu w okresie od 16 lutego 1998 roku do dnia 31 marca 2005 roku.
- ✓ Joanna Wróbel-Lipa – Wiceprezes Zarządu od dnia 6 maja 2011 roku do dnia dzisiejszego,
Członek Zarządu w okresie od 18 grudnia 2007 roku do dnia 5 maja 2011 roku.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 24 kwietnia 2018 roku.

5. Inwestycje Spółki

Spółka posiada inwestycje w następujących jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych:

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
(w tysiącach PLN)

<i>Jednostka zależna</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Procentowy udział Spółki w kapitale</i>	
			<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Śnieżka Ukraina Sp. z o.o.	Jaworów ul Prywokzalna 1A, Ukraina	produkcja farb, lakierów, rozpuszczalników, klei, szpachli itp., handel hurtowy i detaliczny materiałami budowlanymi	82,52%	82,52%
Śnieżka BelPol Wspólna Sp. z o.o.	Żodino ul. Dorożnaja 3/1, Białoruś	produkcja farb i lakierów, rozpuszczalników, handel hurtowy i detaliczny materiałami budowlanymi, samochodowy transport ciężarowy	99,00%	99,00%
TM Investment Sp. z o.o.	Brzeźnica ul. Dębicka 44, Polska	zarządzanie znakami towarowymi	100,00%	100,00%
Śnieżka East Trade Sp. z o.o.	Moskwa, Runjancewo, str 2, Rosja	promowanie wyrobów Śnieżki, działalność reklamowa i marketingowa	100,00%	100,00%

<i>Jednostka stowarzyszona</i>	<i>Siedziba</i>	<i>Podstawowy przedmiot działalności</i>	<i>Procentowy udział Spółki w kapitale</i>	
			<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
<i>Plastbud Sp. z o.o.</i>	Pustków 604, Polska	produkcja żywic, pigmentów	10,07%	10,07%

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek. Spółka jest ostateczną jednostką dominującą Grupy. Śnieżka East Trade Sp. z o.o. jest w trakcie likwidacji.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

6.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Jednym z obszarów wymagających osądu kierownictwa jest weryfikacja przesłanek utraty wartości inwestycji w jednostkach powiązanych. Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Kolejny obszar, w którym Spółka oprócz szacunków księgowych opiera się na osądzie kierownictwa jest leasing. Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

6.2. Niepewność szacunków i założeń

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Spółka przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian nie będących pod kontrolą Spółki. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Utrata wartości aktywów

Na każdy dzień bilansowy jednostka gospodarcza ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości, któregoś ze składników aktywów. Spółka na dzień bilansowy, po ocenie przesłanek wskazujących na to, że nastąpiła utrata wartości, utworzyła odpisy na należności oraz zapasy.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 25.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Z kolei utrzymanie/poprawa przyszłych wyników podatkowych przy zachowaniu obecnych zasad rozliczeń podatkowych spowoduje większe niż rozpoznane aktywo z tytułu podatku odroczonego.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Składniki rzeczowego majątku trwałego względnie ich istotne i odrębne części składowe amortyzowane są metodą liniową przez okres ekonomicznej użyteczności. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się tak długo, jak wartość końcowa składnika aktywów nie przewyższa jego wartości bilansowej.

Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Odpisy aktualizujące należności

Na dzień bilansowy Spółka ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości należności. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, Spółka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych uwzględniając możliwości płatnicze klientów, ich rating oraz ryzyko utraty należności.

7. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po 31 grudnia 2017 roku.

7.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości, MSSF różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

7.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest PLN.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zastosowane nowe i zmienione standardy i interpretacje:

W niniejszym sprawozdaniu finansowym zastosowano po raz pierwszy zmiany do następujących standardów, które weszły w życie od 1 stycznia 2017 r.:

- a) Zmiany do MSR 7: Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji

Zmiana do MSR 7 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 r. i wprowadza obowiązek ujawnienia uzgodnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej.

Ujawnienie o którym mowa powyżej zostało zaprezentowane w nocie 30.

b) Zmiany do MSR 12 dotyczące ujęcia aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat

Zmiana do MSR 12 wyjaśnia wymogi dotyczące ujęcia aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat związanych z instrumentami dłużnymi. Jednostka jest zobligowana ująć aktywa z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat, w sytuacji gdy są one rezultatem dyskontowania przepływów pieniężnych związanych z instrumentem dłużnym z zastosowaniem rynkowej stopy procentowej; także wówczas, gdy zamierza utrzymywać dane instrumenty dłużne do terminu wymagalności, a w momencie otrzymania kwoty nominalnej nie będzie obowiązku zapłaty podatków. Korzyści ekonomiczne odzwierciedlone w aktywie z tytułu podatku odroczonego wynikają z możliwości uzyskania przez posiadacza ww. instrumentów przyszłych zysków (odwracając efekt dyskontowania) bez konieczności zapłaty podatków.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

c) Roczne zmiany do MSSF 2014 - 2016

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2016 r. "Roczne zmiany MSSF 2014-2016", które zmieniają m.in. MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”. Poprawki zawierają wyjaśnienia dotyczące zakresu ujawnień i obowiązują do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 r.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

9. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Spółkę.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu następujących opublikowanych standardów, interpretacji lub poprawek do istniejących standardów przed ich datą wejścia w życie:

a) MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

MSSF 9 zastępuje MSR 39. Standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie.

Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmiennym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem.

Spółka zastosuje MSSF 9 od 1 stycznia 2018 r.

Wpływ zastosowania MSSF 9 na sprawozdanie finansowe:

Spółka wdroży standard z dniem 1 stycznia 2018 r. bez korygowania danych porównawczych, co oznacza, że dane za rok 2018 i 2017 nie będą ze sobą porównywalne, natomiast ewentualne korekty związane z dostosowaniem do MSSF zostaną wprowadzone 1 stycznia 2018 roku z odniesieniem wpływu na kapitał własny. Standard MSSF 9 zastępuje MSR 39.

MSSF 9 wprowadza następujące kategorie aktywów finansowych:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i jest uzależniona od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

Dla potrzeb MSSF 9 dla portfela należności handlowych przeprowadzono ocenę:

- czy płatności reprezentują spłatę kwoty kapitału i odsetek,
- modelu biznesowego.

Na podstawie analizy warunków umownych z kontrahentami uznano, że jest spełniony warunek płatności, tj. że należności stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek.

W ramach analizy modelu biznesowego uznano, że w Spółce występuje jeden model zarządzania, tj. że należności są utrzymywane w celu ściągnięcia. Spółka nie posiada umów faktoringowych.

MSSF 9 wprowadza również nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących, tj. model oczekiwanych strat kredytowych.

Dotychczasowe zasady tworzenia odpisów aktualizujących wymagały od jednostki oceny czy wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości i oszacowania odpisu w oparciu o planowane przepływy gotówkowe. Standard MSSF 9 wymaga oszacowania oczekiwanej straty, niezależnie od przesłanek utraty wartości.

Spółka przeprowadziła również szacunek odpisów na środki pieniężne w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności. Prawdopodobieństwo ustalono na podstawie analizy historycznych strat kredytowych. W poprzednich okresach sprawozdawczych nie wystąpiły straty bądź jakiegokolwiek opóźnienia w dostępie do tej pozycji, stąd odstąpiono od tworzenia odpisu na tę grupę aktywów.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych zostało przeniesionych do MSSF 9 w niezmienionym kształcie.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślejsze dopasowanie rachunkowości zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem.

Poniżej zaprezentowano ilościowy wpływ MSSF 9 na sprawozdanie finansowe oraz zmiany dotyczące klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych

Pozycja w bilansie	MSR 39		MSSF 9			Wpływ zmiany Zwiększenie (zmniejszenie)
	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	Wartość godziwa rozliczana przez pozostałe całkowite dochody	Razem	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	73 261	72 861	-	-	72 861	(400)
Należności długoterminowe	3 268	3 268	-	-	3 268	-
Odpisy aktualizujące	(2 938)	(3 338)	-	-	(3 338)	(400)
Wartość brutto należności	79 467	79 467	-	-	79 467	-
Środki pieniężne	20 729	20 729	-	-	20 729	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	358	48	-	310	358	-
Udziały, akcje i pozostałe aktywa długoterminowe	18 888	18 888	-	-	18 888	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe	79 270	79 270	-	-	79 270	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki krótkoterminowe	72 045	72 045	-	-	72 045	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	53 969	53 969	-	-	53 969	-

Spółka dokonała szacunków należności handlowych na bazie przyjętego modelu oczekiwanych strat kredytowych, z którego wynika, iż dotychczasowy odpis jest mniejszy o ok 400 tys. PLN od odpisu oszacowanego na dotychczasowych zasadach. Do oceny szacunków w przyjętym modelu Spółka wzięła pod uwagę dane historyczne dotyczące spłat należności handlowych z ostatnich 3 lat oraz relacje biznesowe z klientami za ten okres. Spółka jest w trakcie udoskonalenia modelu szacowania oczekiwanych strat, który może się zmienić na dzień sporządzania sprawozdania na 31-12-2018.

W związku z wejściem MSSF 9, dotychczasową pozycję pod nazwą „Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży” zastąpiono „Aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez całkowite dochody”. Znajdują się w tej grupie udziały w jednostkach stowarzyszonych. Jednostka nie dokonuje ich wyceny, ponieważ ich wartość godziwa nie odbiega istotnie od obecnej wartości ujętej w sprawozdaniu w cenie nabycia.

b) Zmiany do MSSF 9: Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem

Zmiana do MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie, z możliwością jej wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wyceniać aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek - zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

c) MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie.

Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczyć będą wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w momencie transferu kontroli nad towarami lub usług na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie z nowym standardem kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Spółka zastosuje MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r.

d) Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Objasnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” zostały opublikowane 12 kwietnia 2016 r. i mają zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzanych po 1 stycznia 2018 r.

Objasnienia dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15, m.in. na temat identyfikacji osobnych obowiązków, ustalenia czy jednostka pełni rolę pośrednika (agenta), czy też jest głównym dostawcą dóbr i usług (principal) oraz sposobu ewidencji przychodów z tytułu licencji.

Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy.

Spółka zastosuje Objasnienia do MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r.

Wpływ zastosowania MSSF 15 na sprawozdanie finansowe:

W dniu 1 stycznia 2018 roku wchodzi w życie MSSF 15 Przychody z umów z klientami. Spółka zdecydowała o pełnym retrospektywnym zastosowaniu powyższego standardu po raz pierwszy dla okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2018 roku. Oznacza to, iż dane prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zostaną przekształcone w celu odzwierciedlenia wpływu nowego standardu, tak jakby obowiązywał on dla okresów przed datą wejścia standardu w życie.

Zmieni się prezentacja przychodów ze sprzedaży i kosztów sprzedaży w ten sposób, iż część kwot wykazywanych dotychczas jako koszty sprzedaży po zmianie pomniejszy przychody ze sprzedaży. Nie będzie to miało wpływu na wynik finansowy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, ani na kapitały własne spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku.

Spółka szacuje, że przychody ze sprzedaży i koszty sprzedaży za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 wykazywane w sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 zmniejszą się odpowiednio o kwotę 2 517 tys. PLN, to znaczy przychody ze sprzedaży wyniosą 510 523 tys. PLN, koszty sprzedaży wyniosą natomiast 106 421 tys. zł.

Zmiany wynikają z osądów dotyczących odrębności poszczególnych transakcji z klientami.

Podejście Spółki do wdrożenia MSSF 15 obejmowało:

- przegląd wszystkich umów zawartych z kontrahentami;
 - przegląd umownych ustaleń z odbiorcami odnośnie sprzedaży i zakupu usług, jak również upustów, zachęt i rabatów które odbiorcy mogą pozyskać w związku z zakupami w Spółce.
 - ustalenia czy poszczególne usługi są odrębne czy też są zależne od transakcji sprzedaży produktów Spółki.
- Ustalenia te Spółka dokonuje zarówno z kontrahentami będącymi bezpośrednimi odbiorcami produktów i w tym przypadku wszystkie usługi zakwalifikowane jako zależne od transakcji sprzedaży produktów rozpoznaje jako zmniejszenie przychodów oraz z kontrahentami którzy nie są bezpośrednimi odbiorcami produktów Spółki. W tym drugim przypadku jeśli występuje sytuacja opisana w par 70 MSSF 15 tj „Wynagrodzenie należne klientowi obejmuje środki pieniężne, które jednostka płaci lub zamierza płacić klientowi (lub innym podmiotom, które kupują dobra lub usługi jednostki od klienta), przy jednoczesnym rozpoznaniu iż usługi świadczone przez kontrahenta są zależne od transakcji sprzedaży produktów to takie usługi Spółka również rozpoznaje jako zmniejszenie przychodów.

e) MSSF 16 „Leasing”

MSSF 16 „Leasing” obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie.

Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.

MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.

Spółka zastosuje MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

f) MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 r. lub po tej dacie.

Nowy MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe zastąpi obecnie obowiązujący MSSF 4, który zezwala na różnorodną praktykę w zakresie rozliczania umów ubezpieczeniowych. MSSF 17 zasadniczo zmieni rachunkowość wszystkich podmiotów, które zajmują się umowami ubezpieczeniowymi i umowami inwestycyjnymi.

Spółka zastosuje MSSF 17 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, Spółka ocenia, że standard ten nie ma wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

g) Zmiany do MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach

Zmiana do MSSF 2 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie. Zmiana wprowadza m.in. wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej zobowiązania z tytułu transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych, wytyczne dotyczące zmiany klasyfikacji z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych na transakcje oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych, a także wytyczne na temat ujęcia zobowiązania podatkowego pracownika z tytułu transakcji opartych na akcjach.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2018 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

h) Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”

Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2018 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, Spółka ocenia, że standard ten nie ma wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

i) Roczne zmiany do MSSF 2014 - 2016

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2016 r. „Roczne zmiany MSSF 2014-2016”, które zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”.

Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Zmiany do MSSF 12 obowiązują do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 r. Natomiast pozostałe zmiany są obligatoryjne od 1 stycznia 2018 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

j) Zmiany do MSR 40: Reklasyfikacja nieruchomości inwestycyjnych

Zmiany do MSR 40 precyzują wymogi związane z przeklasyfikowaniem do nieruchomości inwestycyjnych oraz z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2018 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

k) Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” wyjaśniają, że w odniesieniu do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, do których nie stosuje się metody praw własności, spółki stosują MSSF 9. Dodatkowo, Rada opublikowała również przykład ilustrujący zastosowanie wymogów MSSF 9 i MSR 28 do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

l) KIMSF 22: Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe

KIMSF 22 wyjaśnia zasady rachunkowości dotyczące transakcji, w ramach których jednostka otrzymuje lub przekazuje zaliczki w walucie obcej. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2018 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

m) KIMSF 23: Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego

KIMSF 23 wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

n) Roczne zmiany do MSSF 2015 - 2017

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2017 r. „Roczne zmiany MSSF 2015-2017”, które wprowadzają zmiany do 4 standardów: MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, MSR 12 „Podatek dochodowy” oraz MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”.

Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz doprecyzowują wytyczne standardów w zakresie ujmowania oraz wyceny.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

o) MSR 19 „Świadczenia pracownicze”

Zmiany do MSR 19 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Poprawki do standardu określają wymogi związane z ujęciem księgowym modyfikacji, ograniczenia lub rozliczenia programu określonych świadczeń.

Spółka zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe określenie wpływu zastosowania zmian na sytuację finansową ani na wyniki działalności Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.

p) MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”

Standard ten pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy (z dniem 1 stycznia 2016 r. lub po tej dacie), do ujmowania kwot wynikających z działalności o regulowanych cenach, zgodnie z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości. Dla poprawienia porównywalności z jednostkami które stosują już MSSF i nie wykazują takich kwot, zgodnie z opublikowanym MSSF 14 kwoty wynikające z działalności o regulowanych cenach, powinny podlegać prezentacji w odrębnej pozycji zarówno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jak i w rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.

Decyzją Unii Europejskiej MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony.

q) Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami

Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business).

W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.

Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 r. Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zatwierdzenie tej zmiany jest odroczone przez Unię Europejską.

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Wycena do wartości godziwej

Spółka wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Ponadto, wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz nieruchomości inwestycyjnych wycenianych według kosztu historycznego zostały ujawnione w notcie 20 oraz 37.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się albo:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Spółki.

Wartość godziwa składnika aktywów lub zobowiązania jest mierzona przy założeniu, że uczestnicy rynku przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania działają w swoim najlepszym interesie gospodarczym.

Wycena wartości godziwej składnika aktywów niefinansowych uwzględnia zdolność uczestnika rynku do wytworzenia korzyści ekonomicznych poprzez jak największe i najlepsze wykorzystanie składnika aktywów lub jego zbycie innemu uczestnikowi rynku, który zapewniłby jak największe i jak najlepsze wykorzystanie tego składnika aktywów.

Spółka stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych.

Wszystkie aktywa oraz zobowiązania, które są wyceniane do wartości godziwej lub ich wartość godziwa jest ujawniana w sprawozdaniu finansowym są klasyfikowane w hierarchii wartości godziwej w sposób opisany poniżej na podstawie najniższego poziomu danych wejściowych który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość:

- Poziom 1 – Notowane (nieskorygowane) ceny rynkowe na aktywnym rynku dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2 – Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest bezpośrednio bądź pośrednio obserwowalny,
- Poziom 3 - Techniki wyceny dla których najniższy poziom danych wejściowych, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej jako całości jest nieobserwowalny.

Na każdą datę bilansową, w przypadku aktywów i zobowiązań występujących na poszczególne daty bilansowe w sprawozdaniu finansowym Spółka ocenia, czy miały miejsce transfery między poziomami hierarchii poprzez ponowną ocenę klasyfikacji do poszczególnych poziomów, kierując się istotnością danych wejściowych z najniższego poziomu, który jest istotny dla wyceny do wartości godziwej traktowanej jako całość.

Zastosowanie MSSF 13 nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności, ani też na zakres informacji prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Spółki.

Zarząd Spółki określa zasady i procedury dotyczące zarówno systematycznego wyceniania do wartości godziwej np. nieruchomości inwestycyjnych oraz nienotowanych aktywów finansowych jak i wycen jednorazowych np. w przypadku aktywów przeznaczonych do sprzedaży w działalności zaniechanej.

Na potrzeby ujawnienia wyników wyceny do wartości godziwej Spółka ustaliła klasy aktywów i zobowiązań na podstawie rodzaju, cech i ryzyka związanego z poszczególnymi składnikami aktywów i zobowiązań oraz poziom w hierarchii wartości godziwej, jak opisano powyżej.

10.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje w walucie obcej Spółka ujmuje początkowo w walucie funkcjonalnej (PLN), stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany. Jest to średni kurs ogłoszony przez NBP dla danej waluty na ostatni dzień roboczy, poprzedzający dzień zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy:

- ✓ pozycje pieniężne w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia dla danej waluty. Kurs zamknięcia stanowi natychmiastowy kurs wymiany na dzień bilansowy. (Spółka przyjmuje, że jest to średni kurs NBP z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień bilansowy).
- ✓ pozycje niepieniężne wyceniane wg kosztu historycznego wyrażone w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu natychmiastowego kursu wymiany z dnia transakcji.

Różnice kursowe powstają z tytułu rozliczenia pozycji pieniężnych, lub z tytułu przeliczenia tych pozycji na dzień bilansowy po kursach innych niż te, po których zostały one przeliczone w momencie ich początkowego ujęcia. Ujmuje się je w wyniku okresu, w którym powstają, przy czym dodatnie różnice kursowe zwiększają przychody finansowe danego okresu, a ujemne różnice kursowe zwiększają koszty finansowe danego okresu.

Różnice kursowe wynikające z rozliczenia pozycji niepieniężnych ujmuje się w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano rozliczenia.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	30 grudnia 2017	30 grudnia 2016
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240
RON	0,8953	0,9749
UAH	0,1236	0,1542
BYN	1,7908	2,1589
GBP	4,7001	5,1445
SEK	0,4243	0,4619

10.3. Rzeczowe aktywa trwale

Rzeczowe aktywa trwale to środki trwałe, które są utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu, lub w celach administracyjnych.

W/w środki trwałe ujmuje się jako składnik aktywów, jeśli istnieje oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok i istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów.

Składniki rzeczowego majątku trwałego wykazywane są w oparciu o ich cenę nabycia lub przyjęty koszt wytworzenia, pomniejszone o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W przypadku, gdy określony składnik rzeczowego majątku trwałego składa się z odrębnych i istotnych części składowych o różnym okresie użytkowania, części te są traktowane jako oddzielne pozycje rzeczowego majątku trwałego.

Ewidencja środków trwałych jest prowadzona ilościowo i wartościowo w podziale na grupy rodzajowe.

Składniki rzeczowego majątku trwałego względnie ich istotne i odrębne części składowe amortyzowane są metodą liniową przez okres ekonomicznej użyteczności. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się tak długo, jak długo wartość końcowa składnika aktywów nie przewyższa jego wartości bilansowej. Grunty nie są amortyzowane.

Okresy użytkowania środków trwałych dla poszczególnych grup rodzajowych:

<i>Grupa rodzajowa</i>	<i>Typ</i>	<i>Okres</i>	
0	Grunty	nieokreślony	lat
1	Budynki	20-40	lat
2	Budowle	20-40	lat
3	Kotły i maszyny energetyczne	5-10	lat
4	Maszyny i urządzenia	3-15	lat
5	Maszyny, urządzenia i aparaty specjalne branżowe	5-10	lat
6	Urządzenia techniczne	4-30	lat
7	Środki transportu	3-8	lat
8	Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	5-15	lat

Jednostka na dzień bilansowy ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników rzeczowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, jednostka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Jeżeli wartość bilansowa danego środka trwałego jest wyższa od oszacowanej dla niego wartości odzyskiwalnej, to wartość bilansowa tegoż środka trwałego podlega odpisowi z tytułu utraty wartości do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Jednostka corocznie weryfikuje okresy użytkowania oraz wartości rezydualne rzeczowych aktywów trwałych.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej jednostki po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające

z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej jednostki są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Środki trwałe w budowie dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty ich wartości. Głównym powodem do dokonania odpisów jest prawdopodobieństwo, iż budowany składnik środków trwałych nie przyniesie w przyszłości korzyści. Inwestycje rozpoczęte nie podlegają amortyzacji. Amortyzacja środka trwałego rozpoczyna się wówczas, gdy dany środek trwały jest kompletny i zdolny do użytkowania.

10.4. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i ich grupy do sprzedaży uznaje się za przeznaczone do sprzedaży, w sytuacji gdy ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Ten warunek może być spełniony tylko, kiedy wystąpienie transakcji sprzedaży jest wysoce prawdopodobne, a składnik aktywów jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży zakłada zamiar kierownictwa Spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu dokonania klasyfikacji. Aktywa trwałe sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

10.5. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcyjnych. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w zysku lub stracie w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Spółkę staje się nieruchomością inwestycyjną, Spółka stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości. W przypadku przeniesienia aktywów z zapasów do nieruchomości inwestycyjnych, różnicę między wartością godziwą nieruchomości ustaloną na ten dzień przeniesienia a jej poprzednią wartością bilansową ujmuje się w zysku lub stracie. W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania.

10.6. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis

amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o umorzenie i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do aktywów niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne np. prawa autorskie, licencje</i>
Okresy użytkowania	Nieokreślone. Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	5-10 lat	2-10 lat	2-10 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie są amortyzowane ani przeszacowywane. Amortyzowane przez okres umowy (2-10 lat) - metodą liniową.	5-10 lat metodą liniową	2-10 lat metodą liniową	2-10 lat metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Nieokreślony okres użytkowania - coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych – coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są kalkulowane jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

10.7. Leasing

Spółka jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający

uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Zasady amortyzacji środków trwałych użytkowanych na mocy leasingu finansowego powinny być spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów jednostki podlegających amortyzacji. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

Spółka jako leasingodawca

Umowy leasingowe klasyfikowane są zgodnie MSR 17 jako umowy leasingu finansowego lub operacyjnego w zależności od warunków zawartej umowy.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi Spółka zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

Umowy leasingu zawierane przez Spółkę z leasingobiorcą, zgodnie z którymi następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z tytułu posiadania aktywów na leasingobiorcę, klasyfikowane są jako umowy leasingu finansowego i prezentowane są jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Opłaty leasingowe Spółka rozpoznaje jako spłatę należności głównej oraz przychody finansowe, które są dla Spółki zwrotem zainwestowanych środków i wynagrodzeniem za usługi.

Spółka przyporządkowuje przychody finansowe przez okres trwania umowy leasingowej w sposób racjonalny i systematyczny. Opłaty leasingowe dotyczące danego okresu obrotowego zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę niezrealizowanych przychodów finansowych

10.8. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim

przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.9. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związane z nabyciem, budową lub wytworzeniem środków trwałych, wymagających znacznej ilości czasu na przygotowanie do użytkowania zgodnie z jego przeznaczeniem, ujmuje się jako część kosztu wytworzenia danego środka trwałego. Wszelkie inne koszty finansowania zewnętrznego odnosi się w ciężar kosztów w momencie ich poniesienia. Spółka korzysta z finansowania zewnętrznego, które jest głównie przeznaczane na cele ogólne związane z bieżącą działalnością, finansowanie celowe stanowi pożyczka od spółki zależnej TM Investment Sp. z o.o. (pożyczka w wysokości 79,3 mln PLN).

Koszt finansowania zewnętrznego stanowi łączny koszt kredytów bankowych z jakich korzysta spółka tj. koszt odsetek wraz z prowizją. Bazę do wyliczenia odsetek stanowi stopa wynikająca z umów kredytowych.

Koszt finansowania zewnętrznego stanowią koszty kredytu i pożyczki dające się bezpośrednio powiązać z nabyciem lub wytworzeniem danego kwalifikującego się składnika aktywów, kapitalizuje się je jako część kosztu tego składnika wtedy gdy jest prawdopodobne, że koszty te przyniosą w rezultacie przyszłe korzyści ekonomiczne i można je wiarygodnie wycenić. Spółka aktywuje różnicę pomiędzy kosztami finansowania zewnętrznego a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

10.10. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są według kosztu historycznego po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku sprzedaży udziałów, wartość rozchodu udziałów wyceniana jest wg ceny średnioważonej.

10.11. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody finansowe (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty finansowe (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej). Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

W sytuacji, gdy Spółka:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwaj kryteria opisane powyżej.

10.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.12.1 Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio poprzez zastosowanie konta odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie. Spółka dokonuje odpisu aktualizującego należności do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych uwzględniając możliwości płatnicze klientów, ich rating oraz ryzyko utraty należności.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.12.2 Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.12.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

10.13. Zabezpieczenia

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub

- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

10.13.1 Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmują się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmują się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmują się w zysku lub stracie.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Spółka unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę zamortyzowanego kosztu, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmują się w zysku lub stracie. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

10.13.2 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmują się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmują się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączane z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygasł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Spółka przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

10.13.3 Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym

Zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym, w tym zabezpieczenie pozycji pieniężnej, uznawanej za część udziałów w aktywach netto, ujmuje się podobnie do zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego związane z efektywną częścią zabezpieczenia ujmuje się w innych całkowitych dochodach, natomiast zyski lub straty związane z nieefektywną częścią zabezpieczenia – ujmuje się w zysku lub stracie. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, kwotę zysków lub strat ujętą wcześniej w innych całkowitych dochodach przeklasyfikowuje się z kapitału własnego do zysków lub strat jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania.

10.14. Zapasy

Zapasy- są to aktywa (MSR 2 pkt. 6):

- ✓ przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- ✓ Spółka prezentuje te aktywa jako wyroby gotowe (produkty) oraz towary. Przez wyroby gotowe rozumie się towary wytworzone przez Spółkę. Przez towary rozumie się towary handlowe nabyte przez jednostkę w celu dalszej odsprzedaży,
- ✓ będące w trakcie produkcji przeznaczone docelowo na sprzedaż, w sprawozdaniu Spółki prezentowane jako półprodukty,
- ✓ mające postać materiałów zużywanych w procesie produkcyjnym, w trakcie świadczenia usług, oraz służące procesowi sprzedaży i zarządzania. W sprawozdaniu Spółki prezentowane jako materiały.

Zapasy wyceniane są (zgodnie z MSR 2 pkt. 9.18) według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od ich cen sprzedaży netto możliwej do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość netto możliwa do uzyskania jest oszacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku bieżącej działalności gospodarczej, pomniejszona o szacowane koszty wykończenia oraz koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartość zapasów ustala się w oparciu o:

- ✓ Materiały - cenę nabycia, przy czym rozchód wycenia się metodą średnioważoną,
- ✓ Towary - cenę nabycia, przy czym rozchód wycenia się metodą średnioważoną,
- ✓ Wyroby gotowe – cenę ewidencyjną ustaloną na poziomie planowanego kosztu wytworzenia produktu skorygowanej o odchylenia w systemie narastającym, doprowadzając do rzeczywistego kosztu wytworzenia nie wyższego niż cena sprzedaży netto, przy czym rozchód wycenia się metodą średnioważoną,
- ✓ Półprodukty – cenę ewidencyjną ustaloną na poziomie planowanego kosztu wytworzenia produktu skorygowanej o odchylenia w systemie narastającym, doprowadzając do rzeczywistego kosztu wytworzenia, przy czym rozchód wycenia się metodą średnioważoną.

Koszty wytworzenia dotyczące wyrobów gotowych oraz półproduktów zawierają część stałych kosztów pośrednich. Pozostała, nieuzasadniona część kosztów pośrednich obciąża koszty okresu, w którym koszty te zostały poniesione. Podział na w/w części odbywa się w oparciu o poziom wykorzystania normalnych zdolności produkcyjnych. Normalne zdolności produkcyjne ustalane są jako średnie wykonanie produkcji z trzech miesięcy. Wskaźnik niewykorzystania zdolności produkcyjnych stanowi różnicę pomiędzy normalnymi zdolnościami produkcyjnymi, weryfikowanymi miesięcznie, a rzeczywiście wykonaną ilością produkcji w danym okresie sprawozdawczym.

Na zapasy nadmierne i niezbywalne tworzone są odpisy aktualizujące. Weryfikacji zapasów pod względem zalegania i rotacji przeprowadza się regularnie w okresach kwartalnych. Dokonanie odpisu aktualizującego doprowadza wartości księgowe zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwej do uzyskania. Ustalenie odpisów dokonuje się w oparciu o określone oddzielnie kryteria uwzględniające rodzaj działalności spółki.

Zaliczki na poczet dostaw w „Sprawozdaniu z sytuacji finansowej jednostki” jednostka ujmuje w pozycji „Zapasy”.

10.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

10.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Krajowe środki pieniężne oraz ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie, na rachunkach bankowych oraz depozyty bankowe i papiery wartościowe o terminie zapadalności do trzech miesięcy. Wycenia się je w wartości nominalnej.

10.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji

sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.19. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

10.20. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Spółka rozpoznaje następujące zmiany w zobowiązaniach netto z tytułu określonych świadczeń w ramach odpowiednio kosztu własnego sprzedaży, kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży na które składają się:

- koszty zatrudnienia (w tym między innymi koszty bieżącego zatrudnienia, kosztów przeszłego zatrudnienia)
- odsetki netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń.

10.21. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

10.21.1 Sprzedaż towarów, produktów i materiałów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów, produktów i materiałów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

10.21.2 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

10.21.3 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.21.4 Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

10.21.5 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.22. Podatki

10.22.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.22.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz

- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową, oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.22.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

10.23. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

11. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Spółka została podzielona na części w oparciu o geograficzne rynki zbytu.

Istnieją zatem następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- Polska
- Ukraina
- Białoruś
- Rosja
- Mołdawia
- Pozostałe

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata na działalności operacyjnej. Finansowanie Spółki (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Spółki i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Ceny transakcyjne stosowane przy transakcjach pomiędzy segmentami operacyjnymi są ustalane na zasadach rynkowych podobnie jak przy transakcjach ze stronami niepowiązanymi.

Wynik segmentu wyliczany jest poprzez odjęcie od przychodów ze sprzedaży kosztu własnego sprzedaży oraz części kosztów sprzedaży (głównie kosztów marketingowych i kosztów transportu), przypisanych do poszczególnych segmentów.

Koszty nieprzypisane obejmują w całości koszty ogólnego zarządu, oraz tą część kosztów sprzedaży, której nie można przypisać bezpośrednio do poszczególnych segmentów.

Wyliczenie wyniku na poszczególnych segmentach służy do oceny każdego z rynków z osobna, oraz do wskazania kierunków rozwoju oraz działań handlowych i marketingowych.

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów, które zostały przypisane przez jednostkę do danego segmentu podlegają analizie przez Zarząd. Głównym kryterium, na podstawie którego Spółka przyporządkowuje wartości bilansowe do poszczególnych segmentów jest terytorium działalności kontrahentów Spółki.

Segmenty wg kryterium produktów i usług zostały zaprezentowane w sprawozdaniu zarządu.

Wyniki segmentów Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku	Działalność kontynuowana							Działalność zaniechana	Działalność ogółem
	Polska	Ukraina	Białoruś	Rosja	Mołdawia	Pozostałe	Razem		
Przychody segmentu	432 843	28 520	21 052	8 460	8 299	13 866	513 040	-	513 040
Przychody segmentu ogółem	432 843	28 520	21 052	8 460	8 299	13 866	513 040		513 040
Wynik segmentu	89 167	5 619	6 339	3 078	2 576	2 035	108 814		108 814
Koszty nieprzypisane									55 161
Pozostałe przychody operacyjne									2 948
Pozostałe koszty operacyjne									2 435
Strata netto na sprzedaży działalności zaniechanej									-
Zysk z działalności operacyjnej									54 166
Przychody finansowe									2 602
Koszty finansowe									5 697
Zysk przed opodatkowaniem									51 071
Podatek dochodowy									9 536
Zysk netto									41 535

Pozostałe informacje dotyczące segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Polska	Ukraina	Białoruś	Rosja	Mołdawia	Pozostałe	Razem
Aktywa segmentu	61 015	17 158	5 917	390	165	1 843	356 899
Należności z tytułu dostaw i usług	60 652	389	3 824	369	165	1 843	67 242
Inwestycje w innych jednostkach	363	16 769	2 093	21	-	-	19 246
Nieprzypisane aktywa jednostki							270 411
Pasywa segmentu	37 265	-	-	4	9	7 448	356 899
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	37 265	-	-	4	9	7 448	44 726
Nieprzypisane pasywa jednostki							312 173

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
(w tysiącach PLN)

Wyniki segmentów Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku	Działalność kontynuowana							Działalność zaniechana	Działalność ogółem
	Polska	Ukraina	Białoruś	Rosja	Moldawia	Pozostałe	Razem		
Przychody segmentu	445 887	21 900	20 084	10 400	7 888	11 993	518 152	-	518 152
Przychody segmentu ogółem	445 887	21 900	20 084	10 400	7 888	11 993	518 152		518 152
Wynik segmentu	89 685	6 349	10 889	3 512	3 354	2 608	116 397		116 397
Koszty nieprzypisane									72 624
Pozostałe przychody operacyjne									821
Pozostałe koszty operacyjne									2 238
Strata netto na sprzedaży działalności zaniechanej									-
Zysk z działalności operacyjnej									42 356
Przychody finansowe									2 587
Koszty finansowe									3 387
Zysk przed opodatkowaniem									41 556
Podatek dochodowy									8 245
Zysk netto									33 311

Pozostałe informacje dotyczące segmentów za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Aktywa segmentu	Polska	Ukraina	Białoruś	Rosja	Moldawia	Pozostałe	Razem
Aktywa segmentu	60 170	16 874	5 954	442	498	3 010	319 355
Należności z tytułu dostaw i usług	59 807	105	3 861	421	498	3 010	67 702
Inwestycje w innych jednostkach	363	16 769	2 093	21	-	-	19 246
Nieprzypisane aktywa jednostki							232 407
Zobowiązania segmentu	33 268	3	-	11	-	7 377	319 355
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	33 268	3	-	11	-	7 377	40 659
Nieprzypisane zobowiązania jednostki							278 696

12. Przychody i koszty

12.1. Pozostałe przychody operacyjne

rok zakończony 31 grudnia 2017 rok zakończony 31 grudnia 2016

Odszkodowania	255	210
Dotacje	5	1
Nieodpłatnie otrzymane składniki majątku obrotowego	19	12
Zwrot kosztów postępowania sądowego	37	13
Rozwiązanie odpisu na zapasy	59	58
Rozwiązanie odpisu na należności	166	-
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	2 195	323
Inne	212	204
Pozostałe przychody operacyjne	2 948	821

12.2. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odpis aktualizujący wartość należności	-	542
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-	-
Darowizny	330	568
Odszkodowania, kary, grzywny	153	68
Opłaty związane z dochodzeniem roszczeń	30	15
Rezerwa na świadczenia emerytalne	300	36
Koszty związane z usuwaniem szkód losowych	130	153
Niezawinione niedobory w majątku	35	18
Należności umorzone	15	9
Koszty złomowania zapasów	1 442	571
Inne	-	258
Pozostałe koszty operacyjne	2 435	2 238

12.3. Przychody finansowe

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Dywidendy i udziały w zyskach	2 299	1 156
Przychody z tytułu odsetek bankowych i pożyczek	292	259
Zysk ze zbycia inwestycji	-	-
Inne przychody finansowe	11	1 172
Przychody finansowe ogółem	2 602	2 587

12.4. Koszty finansowe

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odsetki od kredytów bankowych i pożyczek	3 701	3 387
Ujemne różnice kursowe	1 996	-
Koszty finansowe ogółem	5 697	3 387

12.5. Koszty według rodzajów

	<i>Nota</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Amortyzacja	12.6	14 796	16 824
Zużycie materiałów i energii		264 167	263 683
Usługi obce		62 504	65 476
Podatki i opłaty		2 061	2 019
Koszty świadczeń pracowniczych	12.7	58 240	53 853
Pozostałe koszty rodzajowe		23 114	23 346
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		43 732	41 076
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:		424 882	425 201
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		268 252	278 662
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		108 938	119 868
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		38 465	34 773
Zmiana stanu produktów		6 117	(7 956)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki		3 110	(146)

12.6. Koszty amortyzacji, odpisów aktualizujących, różnic kursowych oraz zapasów ujęte w zysku lub stracie

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	5 405	6 467
Amortyzacja aktywów niematerialnych	7	-
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	458	546
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	3 894	3 586
Amortyzacja aktywów niematerialnych	310	483
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych	4 501	5 556
Amortyzacja aktywów niematerialnych	221	186

12.7. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Wynagrodzenia	46 967	43 490
Koszty ubezpieczeń społecznych	8 676	7 687
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	2 597	2 676
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	58 240	53 853
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	15 647	15 010
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	18 970	17 319
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	23 623	21 524

13. Składniki innych całkowitych dochodów

Składniki innych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zyski aktuarialne	124	143
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych po uwzględnieniu odroczonego podatku dochodowego	(1 781)	-

14. Podatek dochodowy

14.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku przedstawiają się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Bieżący podatek dochodowy	9 595	8 493
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	9 548	8 493
Korekty dotyczące podatku bieżącego z lat ubiegłych	47	-
Odroczony podatek dochodowy	(59)	(248)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(59)	(248)
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z pełnego dochodu	9 536	8 245

14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od zysku brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku przedstawia się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	51 071	41 556
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	-	-
Inne całkowite dochody	124	143
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem	51 195	41 699
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2016: 19%)	9 727	7 923
Koszty nie uznawane za koszty uzyskania przychodu w tym:	378	552
Koszty reprezentacji	226	231
Darowizny	63	108
PEFRON	62	56
Koszty złomowania zapasów	45	33
Kary, odszkodowania, grzywny	29	13
VAT od należności odpisanych	(52)	103
Pozostałe	5	8
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania w tym:	(468)	(257)
Dywidendy*	(437)	(220)
Pozostałe	(31)	(37)
Darowizny odliczone (art. 18)	(59)	(68)
Nieodliczony podatek od dywidendy	6	4
Pozostałe	(95)	91
Korekta podatku z lat ubiegłych	47	-
Razem podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	9 536	8 245
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 18,63 % (2016: 19,77%)	9 536	8 245
Podatek według stopy 19%, uzgodnienie efektywnej stopy	9 536	8 245

*Trwała różnica wynika z podatku od dywidend otrzymanych od spółek powiązanych opisanych w nocie 12.3

14.3. Odroczonego podatek dochodowy

	<i>Sprawozdanie z sytuacji finansowej</i>		<i>Sprawozdanie z całkowitych dochodów</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego				
- różnica pomiędzy wartością podatkową a bilansową środków trwałych	4 663	4 712	49	(278)
- należności z tytułu leasingu	761	167	(594)	142
- skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego	419	300	(119)	(39)
- pozostałe	15	9	(6)	(3)
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego	5 858	5 188	(670)	(178)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
- odpisy aktualizujący należności	457	485	(28)	84
- odpisy aktualizujące zapasy	94	105	(11)	11
- odpis aktualizujący nieruchomości inwestycyjną	483	483	-	-
- rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe, jubileuszowe	404	370	34	(28)
- aktywa trwale oddane w leasing	488	100	388	158
- rezerwa na koszty badania sprawozdania finansowego	12	11	1	10
- zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	781	681	100	(288)
- bonusy dla klientów	615	379	236	(370)
- dyskonto należności z tytułu sprzedaży udziałów	-	2	(2)	9
- koszty złomowania zapasów	14	7	7	1
- odsetki od kredytów, zobowiązań	41	33	8	1
- wartość godziwa instrumentów zabezpieczających	418	-	418	-
- pozostałe	12	16	(4)	(14)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 819	2 672	1 147	(426)
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	-	-	(59)	248
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-	(418)	-
Rezerwy i aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	2 039	2 516	-	-

Poza różnicą przejściową pomiędzy wartością podatkową a bilansową środków trwałych oraz rezerwą na świadczenia emerytalne, rentowe i jubileuszowe pozostałe różnice przejściowe, od których utworzono aktywo i rezerwę na podatek odroczonego zostaną zrealizowane w ciągu 12 miesięcy.

15. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółka skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie spełniają definicji aktywów Spółki. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi zero (na dzień 31 grudnia 2016 roku również zero).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Środki trwale wniesione do Funduszu	-	-
Pożyczki udzielone pracownikom	-	37
Środki pieniężne	508	269
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(508)	(306)
Saldo po skompensowaniu	-	-
	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	1 202	1092

16. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu. Średnia ważona liczba akcji była równa liczbie wszystkich akcji tj. 12 617 778 akcji w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zysk netto	41 535	33 311
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	41 535	33 311
	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	12 617 778	12 617 778
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	12 617 778	12 617 778
Zysk przypadający na jedną akcję w PLN	3,29	2,64

W okresie między dniem bilansowym, a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidenda z akcji zwykłych za 2016 rok, wypłacona dnia 3 lipca 2017 roku, wyniosła 40 377 tysięcy PLN (za 2015 rok, wypłacona dnia 1 lipca 2016 roku: 39 746 tysięcy PLN).

Wartość dywidendy na jedną akcję zwykłą wypłaconej za rok 2016 wyniosła 3,20 PLN (za rok 2015: 3,15 PLN).

W Spółce taka sama wysokość dywidendy na 1 akcję przypada na akcje uprzywilejowane i na akcje zwykłe.

Spółka nie wypłacała zaliczek na poczet dywidendy za 2017 i 2016 rok.

18. Rzeczowe aktywa trwałe

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE		
a) środki trwałe, w tym:	139 161	131 257
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	1 086	6 459
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	83 206	73 987
- urządzenia techniczne i maszyny	31 759	30 745
- środki transportu	14 432	14 751
- inne środki trwałe	8 678	5 315
b) środki trwałe w budowie	13 870	13 363
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	-	-
Rzeczowe aktywa trwałe razem	153 031	144 620

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	Grunty, budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Razem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	80 446	30 745	14 751	5 315	131 257
Zwiększenia stanu z tytułu nabycia	12 654	8 087	2 606	5 434	28 781
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia lub likwidacji	(38)	(1 383)	(487)	(118)	(2 026)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(5 373)	-	-	-	(5 373)
Zwiększenie stanu - rozwiązanie umów leasingowych	-	322	-	-	322
Amortyzacja	(3 397)	(6 012)	(2 438)	(1 953)	(13 800)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	84 292	31 759	14 432	8 678	139 161
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	76 987	31 741	8 273	5 881	122 882
Zwiększenia stanu z tytułu nabycia	6 950	6 281	8 713	2 238	24 182
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia lub likwidacji	-	(27)	(180)	-	(207)
Amortyzacja	(3 491)	(7 250)	(2 055)	(2 804)	(15 600)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	80 446	30 745	14 751	5 315	131 257

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
Stan na dzień 1 stycznia 2017 roku					
Wartość bilansowa brutto	108 760	102 055	23 931	19 844	254 590
Wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych	(28 314)	(71 310)	(9 180)	(14 529)	(123 333)
Wartość bilansowa netto	80 446	30 745	14 751	5 315	131 257
Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku					
Wartość bilansowa brutto	121 896	106 059	24 642	24 385	276 982
Wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(5 373)	-	-	-	(5 373)
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych	(32 231)	(74 300)	(10 210)	(15 707)	(132 448)
Wartość bilansowa netto	84 292	31 759	14 432	8 678	139 161
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku					
Wartość bilansowa brutto	102 438	96 813	16 788	17 671	233 710
Wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych	(25 451)	(65 072)	(8 515)	(11 790)	(110 828)
Wartość bilansowa netto	76 987	31 741	8 273	5 881	122 882
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku					
Wartość bilansowa brutto	108 760	102 055	23 931	19 844	254 590
Wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych	(28 314)	(71 310)	(9 180)	(14 529)	(123 333)
Wartość bilansowa netto	80 446	30 745	14 751	5 315	131 257

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiada rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu (na dzień 31 grudnia 2016 Spółka również nie posiadała takich aktywów).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zastaw na rzeczowych aktywach trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań z tytułu kredytów bankowych opiewa na kwotę 19 238 tysięcy PLN, natomiast hipoteki kaucyjne ustanowione na nieruchomościach Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku mają łączną wartość 161 250 tysięcy PLN.

Nakłady na środki trwałe w budowie w 2017 roku wyniosły 27 632 tysiące PLN (w 2016 roku nakłady te wyniosły: 27 659 tysięcy PLN). Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego w roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku wyniosła 690 tysięcy PLN (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego wyniosła 320 tysięcy PLN).

19. Leasing

19.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

W badanym okresie Spółka jako leasingobiorca nie zawarła żadnych umów leasingowych.

19.2. Należności z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>		<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016</i>	
	opłaty minimalne	wartość bieżąca opłat	opłaty minimalne	wartość bieżąca opłat
Płatne w okresie do 1 roku	635	504	582	493
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	3 153	2 626	451	385
Płatne powyżej 5 lat	736	642	-	-
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu finansowego ogółem	4 524	3 772	1 033	878
Przychody finansowe	752	-	155	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat z tytułu umów leasingu finansowego	3 772	3 772	878	878

FFiL Śnieżka SA na dzień 31 grudnia 2017 roku posiada należności z tytułu leasingu finansowego w wysokości 3 772 tys. PLN (w tym część krótkoterminowa 504 tys. PLN i część długoterminowa 3 268 tys. PLN), a wartość niezrealizowanych przyszłych przychodów finansowych z tytułu zawartych umów leasingu finansowego wynosi 752 tys. PLN. Przedmiotami leasingu jest nieruchomość położona w Białej Podlasce oraz dozownik do systemu kolorowania. Nieruchomość inwestycyjna w Białej Podlasce została przekazana w leasing finansowy w dniu 28 lutego 2017 roku. Na nieruchomość tą składa się prawo wieczystego użytkowania gruntu oraz hala produkcyjno-magazynowa. Wartość przedmiotu leasingu zgodnie z zawartą umową wynosiła 4 180 tys. PLN. Umowa została zawarta na okres 8 lat. Zgodnie z zapisami umowy Spółka gwarantuje korzystającemu prawo nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy.

20. Nieruchomości inwestycyjne

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	11 023	11 569
Zwiększenia stanu z tytułu nabycia	335	-
Oddanie nieruchomości inwestycyjnej w leasing	(2 428)	-
Amortyzacja	(458)	(546)
Odpis aktualizujący	-	-
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	8 472	11 023

W roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku przychody z wynajmu nieruchomości inwestycyjnych wyniosły 727 tysięcy PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku: 975 tysięcy PLN). Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku wyniosły 629 tysięcy PLN, z tego koszty, które bezpośrednio przyniosły przychody z wynajmu wyniosły 483 tysiące PLN, natomiast pozostałe koszty wyniosły 146 tysięcy PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku bezpośrednie koszty operacyjne wyniosły 717 tysięcy PLN).

21. Aktywa niematerialne

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
AKTYWA NIEMATERIALNE		
a) koszty zakończonych prac rozwojowych	-	-
b) nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	1 486	1 103
- oprogramowanie komputerowe	1 486	1 103
c) inne aktywa niematerialne	-	-
d) aktywa niematerialne w trakcie tworzenia	362	66
e) zaliczki na aktywa niematerialne	-	-
Aktywa niematerialne razem	1 848	1 169

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	Wartość firmy	Patenty i licencje	Pozostałe aktywa niematerialne	Razem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	-	1 103	-	1 103
Zwiększenia stanu z tytułu nabycia	-	921	-	921
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia lub likwidacji	-	-	-	-
Amortyzacja	-	(538)	-	(538)
Różnice kursowe	-	-	-	-
Pozostałe zmiany	-	-	-	-
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	-	1 486	-	1 486
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	-	1 342	-	1 342
Zwiększenia stanu z tytułu nabycia	-	438	-	438
Zmniejszenia stanu z tytułu zbycia lub likwidacji	-	-	-	-
Amortyzacja	-	(677)	-	(677)
Różnice kursowe	-	-	-	-
Pozostałe zmiany	-	-	-	-
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2016 roku	-	1 103	-	1 103

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

	<i>Wartość firmy</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Pozostałe aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Stan na dzień 1 stycznia 2017 roku				
Wartość bilansowa brutto	-	4 700	-	4 700
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych aktywów niematerialnych	-	(3 597)	-	(3 597)
Wartość bilansowa netto	-	1 103	-	1 103
Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				
Wartość bilansowa brutto	-	5 621	-	5 621
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych aktywów niematerialnych	-	(4 135)	-	(4 135)
Wartość bilansowa netto	-	1 486	-	1 486
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku				
Wartość bilansowa brutto	-	4 263	200	4 463
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych aktywów niematerialnych	-	(2 921)	(200)	(3 121)
Wartość bilansowa netto	-	1 342	-	1 342
Stan na dzień 31 grudnia 2016 roku				
Wartość bilansowa brutto	-	4 700	-	4 700
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących pomniejszona o umorzenie zlikwidowanych i sprzedanych aktywów niematerialnych	-	(3 597)	-	(3 597)
Wartość bilansowa netto	-	1 103	-	1 103

Na dzień 31 grudnia 2017 roku na wartościach niematerialnych nie ma ustanowionych zabezpieczeń zobowiązań. Nakłady na wartości niematerialne w roku 2017 wyniosły 1 217 tysięcy PLN (w 2016 roku: 469 tysięcy PLN). Na dzień 31 grudnia 2017 roku saldo wartości niematerialnych w trakcie tworzenia stanowią nakłady na wdrożenie systemu kadrowo – płacowego oraz na platformę e-learningową w kwocie 362 tysięcy PLN.

Spółka dokonała analizy wartości niematerialnych w trakcie tworzenia i stwierdziła, że nie ma konieczności dokonywania odpisów aktualizujących wartość tej pozycji aktywów.

22. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży obejmują udziały w jednostkach niepowiązanych. Aktywa te zostały wycenione w cenie nabycia. Wartość w/w aktywów na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższa tabela.

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Akcje/ Udziały w spółkach nienotowanych na giełdzie	358	358
Akcje spółek notowanych na giełdzie	-	-
Razem	358	358

Jednostka dominująca posiada 10,07 % udziałów w firmie Plastbud Sp z o.o. Wartość tych udziałów wynosi 48 tys. PLN. Jednostka posiada również udziały w Podkarpackim Banku Spółdzielczym, wartość bilansowa tych udziałów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 10 tys. PLN oraz udziały w Grupa Polskie Składy Budowlane SA, wartość bilansowa tych udziałów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 300 tys. PLN .

23. Pozostałe aktywa

23.1. Pozostałe aktywa finansowe

Poniższa tabela przedstawia aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, udziały i akcje oraz pozostałe aktywa finansowe na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz za okres porównywalny.

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Udziały, akcje i pozostałe aktywa długoterminowe oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19 246	19 246
- udziały i akcje w jednostkach powiązanych	18 888	18 888
- udziały i akcje w jednostkach pozostałych	-	-
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	358	358
- udzielone pożyczki w jednostkach powiązanych	-	-
Krótkoterminowe pozostałe aktywa finansowe	-	-
Razem	19 246	19 246

23.2. Pozostałe aktywa niefinansowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka w pozycji „Pozostałe aktywa niefinansowe” ujęła następujące tytuły rozliczeń międzyokresowych kosztów na łączną wartość 1 586 tysięcy PLN.

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Ubezpieczenia	536	388
Usługi marketingowe	482	57
Reklama	113	95
Usługi informatyczne (licencje, subskrypcje)	265	-
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	190	392
Razem	1 586	932
- krótkoterminowe	1 586	932
- długoterminowe	-	-

24. Świadczenia pracownicze

24.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy. W związku z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuariálną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Podsumowanie świadczeń, kwotę rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
<i>Na dzień 1 stycznia</i>	1 949	1 800
Wykorzystanie rezerwy	657	425
Utworzenie rezerwy	834	574
<i>Na dzień 31 grudnia</i>	2 126	1 949
- część długoterminowa	1 203	1 262
- część krótkoterminowa	923	723

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Realna stopa zwrotu z inwestycji (%)	3,30%	3,70%
Wskaźnik rotacji pracowników/uzależniony od wieku	1%-13%	1%-9%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,30%	1,30%

	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy pośmiertne	Nagrody jubileuszowe	Niewykorzystane urlopy pracownicze	Razem
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2017 roku	510	702	177	560	1 949
Koszty bieżącego zatrudnienia	47	60	34	780	921
Zyski, straty aktuarialne	(13)	(84)	(27)	-	(124)
Wyplacone świadczenia	(34)	(11)	(53)	(560)	(658)
Koszty przeszłego zatrudnienia	70	(73)	(1)	-	(4)
Koszty odsetkowe	18	20	4	-	42
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2017 roku	598	614	134	780	2 126
REZERWY KRÓTKOTERMINOWE	56	50	37	780	923
REZERWY DŁUGOTERMINOWE	542	564	97	-	1 203

	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy pośmiertne	Nagrody jubileuszowe	Niewykorzystane urlopy pracownicze	Razem
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2016 roku	532	699	191	378	1 800
Koszty bieżącego zatrudnienia	40	51	26	560	677
Zyski, straty aktuarialne	(72)	(68)	(3)	-	(143)
Wyplacone świadczenia	(5)	-	(41)	(378)	(424)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-	-	-	-
Koszty odsetkowe	15	20	4	-	39
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2016 roku	510	702	177	560	1 949
REZERWY KRÓTKOTERMINOWE	54	50	59	560	723
REZERWY DŁUGOTERMINOWE	456	652	118	-	1 226

Analiza wrażliwości

Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o jeden punkt procentowy:

	Wzrost (tys. PLN)	Spadek (tys. PLN)
31 grudnia 2017 roku	(227)	271
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	4	3
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	(231)	268
31 grudnia 2016 roku	(219)	256
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	(1)	-
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	(218)	256

Zmiana stopy wzrostu płac o jeden punkt procentowy:

	Wzrost (tys. PLN)	Spadek (tys. PLN)
31 grudnia 2017 roku	286	(251)
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	18	(16)
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	268	(235)
31 grudnia 2016 roku	274	(237)
Wpływ na łączne koszty bieżącego zatrudnienia i koszty odsetek	15	(13)
Wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń	259	(224)

25. Zapasy

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Materiały (według ceny nabycia)	29 349	25 198
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	1 022	1 286
Wyroby gotowe:	36 472	30 684
Według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia	36 836	31 075
Według wartości netto możliwej do uzyskania	36 472	30 684
Towary	3 242	2 209
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	70 085	59 377

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od ich cen sprzedaży netto możliwej do uzyskania na dzień bilansowy. Wartość netto możliwa do uzyskania jest oszacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku bieżącej działalności gospodarczej, pomniejszoną o szacowane koszty wykończenia oraz koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Jednostka dokonuje weryfikacji przydatności zapasów w sposób regularny, w okresach kwartalnych.

Odpis aktualizujący wartość rzeczowych składników aktywów obrotowych – zapasów, dokonuje się :

- ✓ poprzez doprowadzenie wartości tych zapasów do ceny możliwej do uzyskania na dzień bilansowy, zapewniającej ich upłynnienie po obniżonej wartości,
- ✓ gdy istnieje prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów w postaci zapasów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub całości przewidywanych korzyści ekonomicznych.

W roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku Spółka dokonała rozwiązania odpisu na wartości zapasów w kwocie 553 tys. PLN i utworzyła nowy odpis w wysokości 494 tys. PLN. Na zapasach jednostki ustanowiono zabezpieczenia kredytów, które w roku zakończonym 31 grudnia 2017 miało wartość 36 000 tys. PLN (w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku miało wartość 17 000 tysięcy PLN).

26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Należności z tytułu dostaw i usług:	67 242	67 702
w tym od jednostek powiązanych	3 768	3 528
w tym od jednostek pozostałych	63 474	64 174
Odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	2 938	3 146
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-
Pozostałe należności	9 287	6 385
w tym od jednostek powiązanych	-	-
w tym od jednostek pozostałych	9 287	6 385
Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności	-	-
Należności ogółem, z tego	76 529	74 087
- część długoterminowa	3 268	385
- część krótkoterminowa	73 261	73 702

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 34.2.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 60-dniowy termin płatności. Średni cykl należności w roku 2017 wyniósł 48,0 dni (w roku 2016: 49,8 dni).

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe, istotne ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Spółki.

<i>Należności z tytułu dostaw i usług ogółem o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty</i>	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Do 1 miesiąca	23 531	11 826
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	28 564	38 206
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	249	953
Powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	209	293
Powyżej 12 miesięcy	417	960
Przeteterminowane	17 210	18 610
Należności z tytułu dostaw i usług brutto ogółem:	70 180	70 848
Odpisy aktualizujące	2 938	3 146
Należności z tytułu dostaw i usług netto ogółem:	67 242	67 702
Należności o okresie spłaty do 12 miesięcy	66 824	66 741
Należności o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy	418	961

Na dzień 31 grudnia 2017 roku należności z tytułu dostaw i usług w kwocie 2 938 tysięcy PLN (2016: 3 146 tysięcy PLN) zostały uznane za nieściągalne i w związku z tym objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Odpisy aktualizujące należności stan na początek okresu	3 146	3 445
- zwiększenia	166	589
- zmniejszenia	374	888
Odpisy aktualizujące należności stan na koniec okresu	2 938	3 146

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

<i>Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług ogółem o okresie przeterminowania</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
1. Należności nie objęte odpisem aktualizującym:	14 272	15 464
Do 1 miesiąca	6 561	7 966
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 239	6 339
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	976	813
Powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	830	340
Powyżej 12 miesięcy	666	6
2. Należności objęte odpisem aktualizującym	2 938	3 146
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	17 210	18 610
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	14 272	15 464

27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 20 729 tysięcy PLN (31 grudnia 2016 roku: 8 901 tysięcy PLN).

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	20 729	8 901
Lokaty krótkoterminowe	-	-
	20 729	8 901

28. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiada aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży. W skład tych aktywów wchodzi działka o powierzchni 5,2973 ha położona w Zawadzie na terenie gminy Dębica. W 2017 roku Spółka zawarła umowę wstępną sprzedaży tej nieruchomości i oczekuje że w pierwszym półroczu 2018 roku nieruchomość ta zostanie zbyta.

29. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe

29.1. Kapitał podstawowy

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku kapitał podstawowy Spółki składa się z 12 617 778 akcji o wartości nominalnej 1,00 PLN każda. W 2017 roku kapitał podstawowy nie uległ zmianie.

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Akcje imienne uprzywilejowane serii A o wartości nominalnej 1 PLN każda	100 000	100 000
Akcje imienne uprzywilejowane serii B o wartości nominalnej 1 PLN każda	400 000	400 000
Akcje zwykłe serii C, D, E i F o wartości nominalnej 1 PLN każda	12 117 778	12 117 778
	12 617 778	12 617 778

29.1.1 Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 1 PLN i zostały w pełni opłacone.

29.1.2 Prawa akcjonariuszy

Akcje serii A i B uprzywilejowane są co do głosu w ten sposób, że na jedną akcję przypada pięć głosów. Akcjom serii C, D, E i F przypada jeden głos na akcję. Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

Zgodnie ze statutem emitenta akcje serii A dają prawo do wskazania Członka Rady Nadzorczej w ten sposób, że na każde 25 000 akcji przypada prawo wskazania 1 Członka Rady Nadzorczej.

29.1.3 Akcjonariusze o znaczącym udziale

Akcjonariusze posiadający powyżej 5% ogólnej liczby głosów.

Stan na 31 grudnia 2017 roku:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji	Udział w kapitale zakładowym (%)	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZA (%)
Jerzy Pater *	2 541 667	20,14	3 208 335	21,95
	w tym bezpośrednio 166 667	1,32	833 335	5,7
Stanisław Cymbor **	2 541 667	20,14	3 208 335	21,95
	w tym bezpośrednio 166 667	1,32	833 335	5,7
Piotr Mikrut	bepośrednio 1 254 166	9,94	1 787 498	12,23
Rafał Mikrut	bepośrednio 1 254 167	9,94	1 254 167	8,58
AVIVA OFE AVIVA BZ WBK	1 453 421	11,51	1 453 421	9,94

* Jerzy Pater posiada akcje Emitenta pośrednio poprzez spółkę PPHU Elżbieta i Jerzy Pater Sp. z o.o. (PPHU Elżbieta i Jerzy Pater Sp. z o.o. posiada akcje emitenta w liczbie 2 375 000 sztuk co daje 18,82% udziału w kapitale zakładowym i 16,25% udziału w ogólnej liczbie głosów na WZA).

** Stanisław Cymbor posiada akcje Emitenta pośrednio poprzez spółkę PPHU Iwona i Stanisław Cymbor Sp. z o.o. (PPHU Iwona i Stanisław Cymbor Sp. z o.o. posiada akcje emitenta w liczbie 2 375 000 sztuk co daje 18,82% udziału w kapitale zakładowym i 16,25% udziału w ogólnej liczbie głosów na WZA).

Stan na 31 grudnia 2016 roku:

Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji	Udział w kapitale zakładowym (%)	Liczba głosów	Udział w ogólnej liczbie głosów na WZA (%)
Jerzy Pater *	2 541 667	20,14	3 208 335	21,95
	w tym bezpośrednio 166 667	1,32	833 335	5,7
Stanisław Cymbor **	2 541 667	20,14	3 208 335	21,95
	w tym bezpośrednio 166 667	1,32	833 335	5,7
Piotr Mikrut	bepośrednio 1 254 166	9,94	1 787 498	12,23
Rafał Mikrut	bepośrednio 1 254 167	9,94	1 254 167	8,58
AMPLICO OFE	1 250 000	9,91	1 250 000	8,55
AVIVA OFE AVIVA BZ WBK	781 669	6,19	781 669	5,35

* Jerzy Pater posiada akcje Emitenta pośrednio poprzez spółkę PPHU Elżbieta i Jerzy Pater Sp. z o.o. (PPHU Elżbieta i Jerzy Pater Sp. z o.o. posiada akcje emitenta w liczbie 2 375 000 sztuk co daje 18,82% udziału w kapitale zakładowym i 16,25% udziału w ogólnej liczbie głosów na WZA).

** Stanisław Cymbor posiada akcje Emitenta pośrednio poprzez spółkę PPHU Iwona i Stanisław Cymbor Sp. z o.o. (PPHU Iwona i Stanisław Cymbor Sp. z o.o. posiada akcje emitenta w liczbie 2 375 000 sztuk co daje 18,82% udziału w kapitale zakładowym i 16,25% udziału w ogólnej liczbie głosów na WZA).

29.2. Kapitał z aktualizacji wyceny

Łączna wartość wyceny niezrealizowanych instrumentów zabezpieczających dotyczących zakupu waluty odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny to kwota 2 199 tys .PLN skorygowana o aktywa z tytułu podatku odroczonego w kwocie 418 tys, co daje łącznie kwotę 1 781 tys.PLN. Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj instrumentu	Data zawarcia transakcji	Data realizacji	Nominal (tys. EUR)	Kurs terminowy	Pozycja w bilansie, do której odniesiono skutek zabezpieczenia	Wycena na dzień bilansowy w tys. PLN
Forward	2017-02-07	2018-01-11	4 000	4,3938	Kapitał z aktualizacji wyceny	-879
Forward	2018-02-07	2018-02-14	4 000	4,4022	Kapitał z aktualizacji wyceny	-880
Forward	2018-02-07	2018-03-14	2 000	4,4090	Kapitał z aktualizacji wyceny	-440

Transakcje zabezpieczające zrealizowane w 2017 roku przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj instrumentu	Data zawarcia transakcji	Data realizacji	Nominal (tys. EUR)	Kurs terminowy	Pozycja w bilansie, do której odniesiono skutek zabezpieczenia
Forward	2017-02-02	2017-05-15	4 000	4,3390	Zapasy
Forward	2017-02-07	2017-06-14	5 000	4,3345	Zapasy
Forward	2017-03-28	2017-08-01	2 000	4,2828	Zapasy
Forward	2017-02-06	2017-09-15	2 000	4,3540	Zapasy
Forward	2017-03-28	2017-10-02	2 000	4,3000	Zapasy
Forward	2017-02-06	2017-11-15	4 000	4,3045	Zapasy

Łączna wartość zrealizowanych w 2017 roku instrumentów zabezpieczających odniesionych na zapasy wyniosła 1 592 tys. PLN

29.3. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy Spółka utworzyła obligatoryjnie, zgodnie z obowiązkiem ciążącym na spółkach akcyjnych, do wysokości trzeciej części kapitału podstawowego, przeznaczając 8% z zysku netto za dany okres. Ponadto Spółka fakultatywnie przeznaczona określoną część z zysku netto danego roku obrotowego na powiększenie kapitału zapasowego w danym roku. W 2017 roku kapitał zapasowy został pomniejszony o kwotę 8 613 tys. PLN z tytułu wypłaty dywidendy za 2016 rok.

29.4. Niepodzielony zysk / (strata) i ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Spółka jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

30. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Stan zadłużenia z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

	<i>31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Stopa procentowa</i>	<i>31 grudnia 2016 roku</i>
Kredyt w Banku Pekao S.A.	39 949	1M WIBOR + marża	29 891
Kredyt w PKO BP SA	29 905	1M WIBOR + marża	19 349
Kredyt w Bank Handlowym w Warszawie S.A.	-	1M WIBOR /1M LIBOR+ marża	1 066
Kredyt w ING Bank Śląski SA - kredyt inwestycyjny	-	1M WIBOR+ marża	1 338
Kredyt w ING Bank Śląski SA	1 501	1M WIBOR /1M LIBOR+ marża	4 091
Kredyt w Deutsche Bank Polska SA	505	1M WIBOR+ marża	-
Razem Kredyty	71 860		55 735
Pożyczki	79 455		63 912
Pożyczka od spółki powiązanej TM Investmentsp. z o.o. - pożyczka inwestycyjna	79 455	średniomiesięczny 1M WIBOR + marża	63 912
Kredyty i pożyczki razem	151 315		119 647

Struktura zapadalności kredytów i pożyczek przedstawia się następująco:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	72 045	55 877
Kredyty i pożyczki długoterminowe	79 270	63 770
Kredyty i pożyczki razem	151 315	119 647

Struktura walutowa kredytów i pożyczek przedstawia się następująco:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
	<i>wartość w walucie</i>	<i>wartość w walucie</i>	<i>wartość w PLN</i>	<i>wartość w PLN</i>
PLN	151 315	114 492	151 315	114 492
USD	-	1 233	-	5 155
Kredyty i pożyczki razem			151 315	119 647

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
(w tysiącach PLN)

Zmiany stanu zadłużenia tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia poniższa tabela:

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016</i>
Kredyty		
<i>stan na 01 stycznia</i>	55 735	52 801
wpływ z tytułu zaciągnięcia	125 411	112 862
spłata	(107 559)	(110 736)
naliczone odsetki	(2 268)	(1 744)
zapłacone odsetki	(2 264)	(1 833)
zrealizowane różnice kursowe	(871)	728
różnice kursowe z wyceny	(170)	169
inne	(690)	
<i>stan na 31 grudnia</i>	71 860	55 735
Pożyczki		
<i>stan na 01 stycznia</i>	63 912	46 621
wpływ z tytułu zaciągnięcia	15 500	17 300
spłata	-	-
naliczone odsetki	(1 972)	(1 592)
zapłacone odsetki	(2 004)	(1 601)
inne	75	-
<i>stan na 31 grudnia</i>	79 455	63 912

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

Zabezpieczenia kredytów na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej	kwota kredytu w tys. PLN	Zabezpieczenia	Inne
Bank Pekao S.A. O/Dębica	39 949	zastaw rejestrowy - środki trwałe na kwotę 8 470 894,87 PLN ,przewłaszczenie w/w środków trwałych , Hipoteka umowna łączna do kwoty 30 000 000 zł na nieruchomości w Pustkowie wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, pełnomocnictwo do dyspozycji rachunkami bieżącymi spółki w Pekao SA	Kredyt na finansowanie działalności bieżącej
Bank PKO BP S.A. O/Rzeszów	29 905	Hipoteka kaucyjna na prawie wieczystego użytkowania gruntów i nieruchomości zabudow. w Brzeźnicy na kwotę 90 000 000 PLN, przelew wierzyteln. pieniężnej z umowy ubezpieczenia mienia będącego zabezpieczeniem, klauzula potrącenia śr. pieniężn. na wszystkich rachunkach w PKO BP	kredyt obrotowy w rachunku bieżącym na finansowanie bieżących potrzeb - możliwe wykorzystanie w PLN, USD lub EUR
ING Bank Śląski S.A. O/Katowice	1 501	cesja nieobciążonych wierzytelności z monitoringiem należności od podmiotów, z którymi Śnieżka współpracuje co najmniej 6 m-cy. (stan wierzytelności objętych cesją na koniec każdego kwartału nie niższy niż 40% sumy kwoty kredytu), zastaw rejestrowy do kwoty 25 000 000 PLN na wyrobach gotowych magazynu w Brzeźnicy, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej zapasów, weksel własni in blanco	Kredyt obrotowy, może być wykorzystany w PLN lub USD.
CITI BANK HANDLOWY S.A. O/Kraków	-	Hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 11 250 000 PLN na prawie wieczystego użytkowania nieruchomości w Chojnicach i związany z nim prawie własności części budynku usługowo handlowego, oraz nieruchomości położonej w Chojnicach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia (polisa Inter RiskTU), zastaw rejestrowy do kwoty 11 000 tys. PLN na zapasach magazynu w Pustkowie, cesja praw z polisy ubezsp. w.w. zapasów, poręczenie cywilno-prawne spółki TM Investment	Kredyt obrotowy, może być wykorzystany w PLN lub walutach wymiennalnych.
Deutsche Bank DNB Polska S.A. o/Kraków	505	Hipoteka kaucyjna na prawie własności nieruchomości w Lubzinie na kwotę 30 000 tys. PLN, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, zastaw rejestrowy na środkach trwałych na kwotę 10 767 tys. PLN ,wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej tych środków, cesja wierzytelności od głównych dłużników spółki, klauzula potrącenia śr. pieniężn. na wszystkich rachunkach w banku, weksel własny in blanco	kredyt obrotowy w rachunku bieżącym
TM INVESTMENT Sp. z o.o. Brzeźnica	79 455	brak	Pozyczka od spółki powiązanej, może być wykorzystany w PLN lub walutach wymiennalnych.

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

Zabezpieczenia kredytów na dzień 31 grudnia 2016 roku:

<i>Nazwa (firma) jednostki ze wskazaniem formy prawnej</i>	<i>kwota kredytu w tys. PLN</i>	<i>Zabezpieczenia</i>	<i>Inne</i>
Bank Pekao S.A. O/Dębica	29 891	Zastaw rejestrowy - środki trwałe na kwotę 7 938 tys. PLN, przewłaszczenie w/w środków trwałych, hipoteka umowna łączna do kwoty 30 000 tys. PLN na nieruchomości w Pustkowie wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, pełnomocnictwo do dyspozycji rachunkami bieżącymi spółki, oświadczenie o podaniu się egzekucji	kredyt na finansowanie działalności bieżącej
Bank PKO BP S.A.O/Rzeszów	-	Hipoteka kaucyjna na prawie wieczystego użytkowania gruntów i nieruchomości zabudow. w Brzeźnicy na kwotę 25 000 tys. PLN, przelew wierzyteln.pieniężnej z umowy ubezpieczenia mienia będącego zabezpieczeniem, klauzula potrącenia śr.pieniężn. na wszystkich rachunkach w PKO BP,	odnawialny limit kredytowy na finansowanie bieżących potrzeb - możliwe wykorzystanie w PLN,USD lub EUR
Bank PKO BP S.A.O/Rzeszów	19 349	Hipoteka kaucyjna na prawie wieczystego użytkowania gruntów i nieruchomości zabudow. w Brzeźnicy na kwotę 30 000 tys. PLN, przelew wierzyteln.pieniężnej z umowy ubezpieczenia mienia będącego zabezpieczeniem, klauzula potrącenia śr.pieniężn. na wszystkich rachunkach w PKO BP,	kredyt obrotowy w rachunku bieżącym
ING Bank Śląski S.A. O/Katowice	4 091	Cesja nieobciążonych wierzytelności z monitoringiem (stan wierzytelności objętych cesją na koniec każdego kwartału nie niższy niż 60% sumy kwoty kredytu), hipoteka kaucyjna do kwoty 30 000 tys. PLN na nieruchomości w Białej Podlaskiej, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości do kwoty nie mniejszej niż 3 500 tys. PLN, zastaw rejestrowy do kwoty 9 000 tys. PLN na wyrobach gotowych magazynu w Brzeźnicy, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej zapasów, świadczenie o poddaniu się egzekucji	kredyt obrotowy, może być wykorzystany w PLN lub walutach wymiennalnych.
ING Bank Śląski S.A. O/Katowice	1 338	J.w.	kredyt złotowy na refinansowanie nakładów inwestycyjnych
CITI BANK HANDLOWY S.A. O/Kraków	1 066	Hipoteka kaucyjna łączna do kwoty 11 250 tys. PLN na prawie wieczystego użytkowania nieruchomości w Chojnicach i związany z nim prawie własności części budynku usługowo handlowego, oraz nieruchomości położonej w Chojnicach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia, zastaw rejestrowy do kwoty 8 000 tys. PLN na zapasach magazynu w Pustkowie, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej w.w. zapasów, poręczenie cywilno-prawne spółki "TM INVESTMENT"	kredyt obrotowy w rachunku bieżącym
Bank DNB Polska S.A. Warszawa	-	Hipoteka kaucyjna na prawie własności nieruchomości w Lubzinie na kwotę 30 000 tys. PLN, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, zastaw rejestrowy na środkach trwałych na kwotę 10 767 tys.PLN, wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej tych środków, cesja wierzytelności od głównych dłużników spółki, klauzula potrącenia śr.pieniężn. na wszystkich rachunkach w banku, weksel własny in blanco	kredyt obrotowy w rachunku bieżącym
TM INVESTMENT Sp. z o.o. Brzeźnica	63 912	brak	pożyczka od spółki powiązanej, może być wykorzystany w PLN lub walutach wymiennalnych.

31. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

31.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	44 726	40 659
w tym wobec jednostek powiązanych	991	946
w tym wobec jednostek pozostałych	43 735	39 713
Pozostałe zobowiązania wobec jednostek powiązanych	-	76
Pozostałe zobowiązania wobec jednostek pozostałych	9 243	8 827
- z tyt. podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń	4 479	3 304
- z tyt. wynagrodzeń	4 306	4 878
- zaliczki otrzymane na dostawy	25	22
- leasing	-	-
- inne	433	623
Zobowiązania ogółem, z tego	53 969	49 562
- część długoterminowa	-	-
- część krótkoterminowa	53 969	49 562

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 35.1. Średni cykl zobowiązań w roku 2017 wyniósł 30,4 dni (w 2016 roku: 36,6 dni). Wszystkie zobowiązania regulowane są na bieżąco, zgodnie z terminami płatności.

31.2. Rozliczenia międzyokresowe

	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:		
Premii	230	220
Usługi konsultingowe, audyt	63	60
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:		
Dotacji	82	87
Razem	375	367
- krótkoterminowe	375	367
- długoterminowe	-	-

32. Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej/ bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych/ rachunku przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji/ zmianami wynikającymi ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych/ sprawozdania z przepływów pieniężnych przedstawiają poniższe tabele:

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
 (w tysiącach PLN)

	<i>okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017</i>	<i>okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016</i>
Bilansowa zmiana Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	(441)	6 225
Zmiana stanu należności w rachunku przepływów pieniężnych	(231)	(6 131)
różnica	(672)	94
Należności z tyt. Sprzedaży śr.trwałych	308	(68)
Należności sprzedaż udziałów	239	(26)
Pozostałe	125	
Razem różnica	-	-
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tyt. dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	4 407	310
Zmiana stanu zobowiązań w rachunku przelówów pieniężnych	4 191	(1 041)
różnica	(216)	(1 351)
Zobowiązania inwestycyjne	(864)	(471)
Zobowiązanie z tyt. pod.dochodowego	567	(885)
Zob. z tyt. Poręczenia kredytu	75	
Pozostałe	6	5
Razem różnica	-	-
Bilansowa zmiana stanu rezerw długo i krótkoterminowych	177	149
Zmiana stanu rezerw w rachunku przelówów pieniężnych	301	292
różnica	(124)	(143)
Rezerwa z tyt. świadczeń pracowniczych - inne całkowite dochody	124	143
Razem różnica	-	-

33. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 3 829 tysięcy PLN. Kwoty te przeznaczone będą na pokrycie wydatków związanych z rozbudową, modernizacją i zakupem majątku trwałego jednostki.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązania Spółki do poniesienia nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynosiły 2 964 tysiące PLN, a na dzień 1 stycznia 2016 roku 2 493 tysiące PLN.

34. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała żadnych zobowiązań warunkowych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka również nie posiadała takich zobowiązań.

34.1. Sprawy sądowe

Brak postępowań, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta.

34.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

W świetle obowiązujących od 15 lipca 2016 r. postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom ("GAAR"), która ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce, Zarząd Spółki rozważył wpływ transakcji, które mogłyby być potencjalnie objęte przepisami GAAR, na podatek odroczony, wartość podatkową aktywów oraz rezerwy na ryzyko podatkowe. W ocenie Zarządu przeprowadzona analiza nie wykazała konieczności dokonania korekty wykazanych pozycji bieżącego i odroczonego podatku dochodowego, niemniej jednak w ocenie Zarządu, w przypadku przepisów GAAR występuje nieodłącznie niepewność, że władze skarbowe dokonają innej interpretacji tych przepisów, będą zmieniały swoje podejście co do ich interpretacji lub same przepisy ulegną zmianie, co może wpłynąć na możliwość realizacji aktywów z tytułu podatku odroczonego w przyszłych okresach oraz ewentualną zapłatę dodatkowego podatku za okresy przeszłe.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

35. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi oraz podmiotem stowarzyszonym za bieżący i poprzedni rok obrotowy:

		sprzedaż podmiotom powiązanym	zakupy od podmiotów powiązanych	należności od podmiotów powiązanych	zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
<i>Podmiot zależny:</i>					
<i>SNIEZKA-UKRAINA SP Z O.O.</i>	2017	28 572	1 060	389	-
	2016	21 913	59	105	3
<i>Śnieżka BELPOL Wspólna Sp. z o.o.</i>	2017	4 325	-	3 379	-
	2016	4 652	-	3 423	-
<i>TM INVESTMENT Sp. z o.o.</i>	2017	54	20 179	-	1 175
	2016	39	19 906	-	939
<i>ŚNIEŻKA EastTrade Sp. z o.o.</i>	2017	-	30	-	-
	2016	-	43	-	4
<i>Jednostka stowarzyszona:</i>	2017	172	29 960	-	2 665
<i>Plastbud Sp. z o.o.</i>	2016	480	29 871	-	3 693

35.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi

Charakter transakcji z firmami powiązаныmi:

- Plastbud Sp. z o.o. w Pustkowie zajmuje się produkcją wyrobów – pigmentów do farb, które są sprzedawane pod marką „Śnieżki”. Transakcje wzajemne pomiędzy firmami dotyczą obrotu surowcami, materiałami i towarami.
- Śnieżka Ukraina Sp. z o.o. w Jaworowie jest jednym z producentów farb i lakierów na Ukrainie. Wyroby jej sprzedawane są pod marką „Śnieżki”. Transakcje wzajemne pomiędzy firmami dotyczą obrotu surowcami i materiałami.
- Śnieżka-BELPOL Wspólna Sp. z o.o. kupuje od FFiL Śnieżka SA surowce i materiały do produkcji farb, rozpuszczalników.
- TM Investment Sp. z o. o. w Brzeźnicy zajmuje się zarządzaniem znakami towarowymi. FFiL Śnieżka SA uiszcza opłatę licencyjną za używanie znaków towarowych, które są własnością TM Solutions Sp. z. o.o.

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązаныmi odbywają się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawieranych na warunkach rynkowych.

35.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku Spółka nie posiadała należności z tytułu pożyczek udzielonych członkom Zarządu.

35.3. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Spółka nie zawierała żadnych transakcji z członkami Zarządu w okresie sprawozdawczym oraz porównawczym.

35.4. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

35.4.1 *Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki*

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016</i>
Zarząd	2 295	2 260
Rada Nadzorcza	1 002	976
Razem	3 297	3 236

35.4.2 *Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej*

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2016</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	4 439	4 345
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadry kierowniczej (z wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	4 439	4 345

36. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku i dnia 31 grudnia 2016 roku w podziale na rodzaje usług

Rodzaj usługi	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	93	90
Przeгляд półrocznego sprawozdania finansowego	40	35
Razem	133	125

37. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą kredyty bankowe, pożyczki, należności z tytułu leasingu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

W ciągu 2017 roku Spółka dokonywała zakupu forwardów, które stanowiły zabezpieczenie przepływów pieniężnych wynikających z zakupów surowców w walucie euro.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w nocie 36.1 oraz 36.5. Zasady rachunkowości Spółki dotyczące zabezpieczeń zostały omówione w nocie 10.13.

37.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim krótkoterminowych i długoterminowych zobowiązań finansowych.

Spółka korzysta aktualnie z zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, nie zawiera dodatkowych kontraktów na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe).

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej). Nie przedstawiono wpływu na kapitał własny ani całkowite dochody ogółem Spółki.

	<i>Zwiększenie/ zmniejszenie o punkty procentowe</i>	<i>Wpływ na zysk lub stratę brutto</i>
<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017</i>		
PLN	+1%	-1 513
USD	+1%	-
PLN	- 1%	+1 513
USD	- 1%	-
<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2016</i>		
PLN	+1%	-1 144
USD	+1%	-51
PLN	- 1%	+1 144
USD	- 1%	+51

37.2. Ryzyko walutowe

Spółka narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. W 2017 roku 9% zawartych przez Spółkę transakcji sprzedaży wyrażonych było w walutach innych niż waluta sprawozdawcza Spółki, podczas gdy w tym samym okresie 28% kosztów wyrażonych było w walucie innej niż waluta sprawozdawcza. Spółka kupuje w walucie obcej takie surowce jak biel tytanowa, żywice i wypełniacze. Spółka wykorzystuje instrumenty pochodne do zabezpieczenia przepływów finansowych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała zabezpieczenia w postaci instrumentów pochodnych (informacja dotycząca instrumentów pochodnych znajduje się w nocie 29.2).

37.3. Ryzyko cen towarów

Spółka jest narażona na ryzyko wzrostu cen surowców, w tym ryzyko wzrostu kursu waluty euro, w której jest rozliczana część surowców używanych do produkcji. W przypadku zmiany cen surowców o 1% łączny koszt w Spółce zmienia się o około 3 mln zł.

37.4. Ryzyko kredytowe

Spółka zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Spółki na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Spółki powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

W Spółce nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

37.5. Ryzyko związane z płynnością

Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji, jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, akcje uprzywilejowane, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności wg wartości nominalnej.

31 grudnia 2017 roku	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesiący</i>	<i>Od 3 do 12 miesiący</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	185	71 860	79 270	-	151 315
Gwarancje finansowe	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	53 969	-	-	-	53 969
Instrumenty pochodne	-	2 198	-	-	-	2 198
Razem	-	56 352	71 860	79 270	-	207 482

31 grudnia 2016 roku	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesiący</i>	<i>Od 3 do 12 miesiący</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	-	1 208	54 669	63 770	-	119 647
Gwarancje finansowe	-	-	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	-	49 562	-	-	-	49 562
Instrumenty pochodne	-	-	-	-	-	-
Razem	-	50 770	54 669	63 770	-	169 209

38. Instrumenty finansowe

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Spółki, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań. Wartość bilansową klas i kategorii instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentują poniższe tabele. Spółka prezentuje poszczególne kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości bilansowej, których wartość godziwa jest zbliżona do wartości bilansowej.

Fabryka Farb i Lakierów Śnieżka SA
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017
(w tysiącach PLN)

	<i>Wartość bilansowa</i>	
	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
<i>Aktywa finansowe</i>		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	358	358
Udziały, akcje i pozostałe aktywa długoterminowe	18 888	18 888
Należności długoterminowe (z tyt. leasingu)	3 268	385
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	73 261	73 702
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 729	8 901
Razem	93 990	82 603
<i>Długoterminowe zobowiązania finansowe</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	79 270	63 770
Kredyty w rachunku bieżącym	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	-
Razem	79 270	63 770
<i>Krótkoterminowe zobowiązania finansowe</i>		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	72 045	55 877
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	44 726	40 659
Instrumenty pochodne	2 198	-
Pozostałe zobowiązania	9 243	8 903
Razem	128 212	105 439

38.1. Zabezpieczenia

38.1.1 Zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych

W ciągu 2017 roku Spółka dokonywała zakupu forwardów, które stanowiły zabezpieczenie przepływów pieniężnych wynikających z zakupów surowców w walucie euro. Nominał pozycji zabezpieczającej, tj. forwardów, był ustalany w oparciu o roczne plany zakupów surowców.

Strategia zarządzania ryzykiem

Celem dokonywanych zabezpieczeń jest ograniczenie wpływu ryzyka zmiany kursu walutowego EUR do PLN na wartość zakupów surowców. Spółka, na bazie rocznego planu zakupów w walucie euro, dokonuje zabezpieczenia przyszłych przepływów pieniężnych, zawierając transakcje na zakup waluty w przyszłości po umówionym na ten dzień kursie (forwardy) o nominale nie większym niż wartość zakupów wynikających z ww. rocznego planu zakupów. W ten sposób Spółka niweluje wpływ ryzyka zmiany kursu walutowego w przyszłości. Dąży się przy tym, aby dopasowanie nominału oraz terminów realizacji pozycji zabezpieczającej i zabezpieczanej były jak najbardziej dopasowane względem siebie. Jako instrumenty zabezpieczające mogą być wyznaczone wyłącznie umowy zawarte ze stroną zewnętrzną w stosunku do Spółki (nigdy nie są to instrumenty wyemitowane przez jednostkę z Grupy Kapitałowej). Jednocześnie instrumenty pochodne zabezpieczające zawiera się na okres nie dłuższy niż rok, tj. maksymalnie na taki okres, za jaki sporządzany jest plan zakupu surowców.

Oceny powiązania ekonomicznego na moment realizacji (koniec okresu sprawozdawczego) dokonuje się przy pomocy kryteriów jakościowych:

- datę, na którą zostało ustalone powiązanie ekonomiczne,
- dane identyfikujące powiązanie zabezpieczające, którego ocena dotyczy,
- ustalenie charakteru powiązania ekonomicznego,
- ocenę, czy spełnione zostało kryterium powiązania ekonomicznego.

Ocena powiązania ekonomicznego dla zawartych transakcji dokonywane są:

- na koniec roku sprawozdawczego (w celu stwierdzenia czy wynik na instrumentach zabezpieczających może być ujęty w innych całkowitych dochodach i określeniu wartości do ujęcia w pozycji kapitału z aktualizacji wyceny – zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych), oraz
- na dzień wygaśnięcia powiązania zabezpieczającego (w celu stwierdzenia z jaką pozycją powinien być rozliczony kapitał z aktualizacji wyceny).

W 2016 roku Spółka nie posiadała instrumentów finansowych, które stanowiłyby zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

38.1.2 Zabezpieczenie wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, Spółka nie posiadała kontraktów zabezpieczających oraz zabezpieczeń wartości godziwej.

39. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Spółki stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 30% - 60%. Do zadłużenia netto Spółka wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje zamienne akcje uprzywilejowane, kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej pomniejszony o kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto.

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	151 315	119 647
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	53 969	49 562
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 729	8 901
Zadłużenie netto	184 555	160 308
Kapitał własny	141 664	142 288
Kapitał razem	141 664	142 288
Kapitał i zadłużenie netto	326 219	302 596
Wskaźnik dźwigni	57%	53%

40. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku kształtowało się następująco:

	<i>rok zakończony 31 grudnia 2017</i>	<i>rok zakończony 31 grudnia 2016</i>
Zarząd Spółki	3	3
Administracja	224	207
Dział sprzedaży	30	29
Pion produkcji	197	208
Pozostali	276	275
Razem	730	722

41. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

- Zarząd FFiL Śnieżka SA w dniu 28 lutego 2018 roku w wyniku publicznego, nieograniczonego przetargu ustnego ogłoszonego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Oddział Terenowy w Rzeszowie zawarł akt notarialny zakupu nieruchomości o przeznaczeniu nierolnym położonej na terenie gminy Dębica Obręb 0014 Zawada, powiat dębicki, woj. podkarpackie, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 14/20 o pow. 14,9544 ha (Nieruchomość). Warunkiem zakupu przedmiotowej nieruchomości przez FFiL Śnieżka SA było nie skorzystanie z prawa pierwokupu nieruchomości przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A., której prawo to przysługiwało jako zarządzającej Specjalną Strefą Ekonomiczną „Euro-Park Mielec”. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. złożyła oświadczenie o rezygnacji z przysługującego jej prawa pierwokupu. FFiL Śnieżka SA nabyła nieruchomość od Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa za cenę 17 863 890 zł (słownie: siedemnaście milionów osiemset sześćdziesiąt trzy tysiące osiemset dziewięćdziesiąt złotych) brutto – w tym VAT 23%. Źródłem finansowania zakupu nieruchomości jest kapitał własny FFiL Śnieżka SA. Celem nabycia Nieruchomości jest pozyskanie terenu, który FFiL Śnieżka SA zamierza przeznaczyć na budowę nowego centrum logistycznego. Wartość zakupionej nieruchomości przekracza 10% kapitałów własnych FFiL Śnieżka SA.
- W dniu 16 lutego 2018 roku Zarząd FFiL Śnieżka SA przyjął przedstawioną przez Zarząd spółki Radomska Fabryka Farb i Lakierów S.A.(Spółka) ofertę objęcia w drodze subskrypcji prywatnej – w rozumieniu art. 431 § 2 pkt. 1 KSH – całości akcji serii E w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki, uprzywilejowanych co do prawa głosu, gdzie każda akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki, tj. 2 500 000 (słownie: dwa miliony pięćset tysięcy) akcji w kapitale zakładowym Radomskiej Fabryki Farb i Lakierów S.A. o wartości nominalnej 1,00 zł każda, po cenie emisyjnej równej wartości nominalnej. W związku z przyjęciem oferty także w dniu 16 lutego 2018 roku została podpisana pomiędzy FFiL Śnieżka SA a Spółką umowa objęcia akcji serii E. W wyniku objęcia akcji serii E oraz pod warunkiem zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, należące do FFiL Śnieżka SA akcje serii E odpowiadać będą 60,95% kapitału zakładowego Spółki. Z objętych akcji serii E FFiL Śnieżka SA przysługiwać będzie prawo do 53,56% głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki.